

SLOVENSKI NAROD

Na vsak dan popoldne, izven nedelje in praznikov. — Inzerati: do 33 petič a 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predkladi beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, prilije. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34

Poštnina plačana v gotovini.

V smislu § 14. družbenih pravil se sklicuje

redni občni zbor

delniške družbe Narodne tiskarne v Ljubljani na ponedeljek 30. marca 1925 ob 17. uri v uredniške prostore, Knafljeva ulica 5.

Dnevni red:

1. Nagovor.
2. Poročilo upravnega odbora o poslovanju leta 1924 in predložitev letne bilance za dan 31. decembra 1924.
3. Predlogi upravnega odbora glede porabe čistega dobička l. 1924.
4. Volitev novega upravnega odbora.
5. Volitev novega pregledovalnega odbora.
6. Spremembe pravil.
7. Slučajnosti.

O čemu: § 16. družbenih pravil: Kdor hoče na običnem zboru glasovati, mora svojo delnico vsaj pet dni pred običnim zborom vložiti v družbeno blagajnico.

Upravni odbor Narodne tiskarne.

Še enkrat: Razveljavljeni mandati.

Po vsej priliki bo tudi plenem narodne skupščine zavzel napram mandatom Radičeve stranke isto stališče, kakor ga je zaključil verifikacijski odbor. Že prej je namreč zagreško sodišče izdalo odlok, da ne more uničiti kandidatnih list HRSS in da prepušča odločitev glede izvoljenih poslancev narodni skupščini oziroma verifikacijskemu odboru. Zdej je verifikacijski odbor in ho narodna skupščina v smislu tega sodnega izreka tudi postopala in interpretirala znani zakon o zaščiti države tako, da se uničijo mandati HRSS.

Že včeraj smo poudarili, kako blagodejno bo vplival ta sklep na razvoj in ozdravitev hrvatskega političnega življenja. Radičeva politika že skrahira. Radič bo temeljito zaprt, kakor tudi zasluzi tako nesposoben in ničvreden politik, ki je po celem svetu sejal strup proti lastni državi. Odveč je, da danes nametamo, četudi na kratko, grdobilo, budalost, protizakonitosti, ki jih je uganjal ta demagog po svetovni vojni in proti narodni, jugoslovnski državi. Radičeva politika ne samo da ni bila uspešna, ona je bila tudi smešna! To mora priznati vsak objektivni politik. Smešna je bila Radičeva taktika, idijotški so Radičevi programi! Sklepal je izdajalske zveze, vabil Italijane na Hrvaško, Bolgare v Makedonijo, Madžare v Vojvodino. Po Londonu in po evropskem časopisju je pobijal našo valuto in se končno zvezal z boljševiško Rusijo. Se celo opozicijsko časopisje, ki je Radiča smatralo za svojega številčnega zaveznika, ni podalo članka ali izjave, s katero bi bili prevzeli opozicijski voditelji dr. Korošec, Davidović ali dr. Spaho kakršnokoli odgovornost za Radičeva dejanja ali pa za kako njegovo programatično točko. Le opozicijski voditelji so bili, ki so Radiča spravili na noge, sicer bi bila država že davno z njim obračunala. Ti voditelji so razgrnili preko njega plašč pozabe in ga ščitili pred državno oblastjo zgolj, ker jim je bil številčni pomagač in opora v beogradskem parlamentu. Da ni bilo tega ozira, že davno bi bili sami opozicijski voditelji pahnili v stran in mož bi ostal brezpomemben, kakor je bil. Opozicija ga je dvignila na politični priedstol in mu omogočila vlogo zadnjega čačas, dasi ni imel nikoli trohice zmisla, razumevanja, ljubezni in pripravljenosti bodi za narodno skupščino, bodi za hrvatske pokrajine, bodi za celokupno državno življenje.

Ne glede na pravno utemeljenost razveljavljenih mandatov se moramo vprašati, ali zasluži stranka tako postopanje, ali se niso morda odtegnile parlamentarne sposobne, strokovne sile, nandarijenj politiki, delavoljni poslanci, skratka ali je parlament izgubil na svoji delazmožnosti s tem, da je razveljavil mandate HRSS?

Po vsem tem, kar je naši javnosti znano o Radičevi stranki, o njenem programu, o njenih vodilnih močeh, je jasno, da ta stranka ne predstavlja v našem parlamentarnem in državnem življenju prav najmanjšega pozitivnega faktorja ali duševne sile in da gre samo za skupino mož, ki so se večinoma dali zapeljati od Radičeve demagoške zgovornosti, brez pozitivnega programa tako v državnem oziru, kakor za pokrajinske hrvatske interese. Ti politiki niso hoteli Hrvatski dobro, se niso brigali za hrvatske gospodarske in seljaške interese, so bili skozi šest let skrajni negativisti in protidržavni defetisti. S političnega stališča ne nastaja torej prav nobena škoda, ko se taka stranka izloča iz našega državnega in javnega življenja. Dobro je in smiselno, da neresne

Vlada pripravljena na obstrukcijo opozicije v skupščini.

Opozicija grozi vladi s tehnično obstrukcijo pri verifikacijski debati in pri razpravi o proračunskih dvanajstinah. — Razdvojenost v opozicijskem bloku.

— Beograd, 18. marca. (Ob 12.) Danes je vladala v narodni skupščini in v političnem življenju izredna živahnost z ozirom na bližajočo se plenarno sejo narodne skupščine, ki je določena za soboto 21. t. m. ob devetih dopoldne in na kateri se razvije izredno živahna, burna in odločilna generalna debata o verifikaciji poslanskih mandatov.

Ker sta voditelja JMO in intima prijatelj dr. Spaho in dr. Behmen, danes jutraj prispela iz Sarajeva, je bil danes ob desetih dopoldne omogočen sestanek širšega izvrševalnega odbora takozvanega »Blok narodnega sporazuma in seljaške demokracije«. Sestanku so prisostvovali vsi člani tega odbora. Seja odbora še traja. Vaš dopisnik je imel dopoldne priliko govoriti s članom tega odbora in je izvedel, da opozicijski blok sedaj razpravlja splošno parlamentarno in politično situacijo, zlasti premoštriva vprašanje, kako takšno naj izvaja v plenumu skupščine povodom razprave o poročilu verifikacijskega odbora.

Velja pripomniti, da sta poročevalca večine že skoraj izdelala svoje poročilo k verifikaciji poslanskih mandatov. Tudi posebni odbor manjšine izdeluje poročilo. S tem, da je manjšina sklenila sestaviti posebno oddvojeno poročilo za verifikacijski odbor, je indirektno priznala svoj popoln fiasco in polom v verifikacijskem odboru. Abstenenčna taktika opozicije do danes ni še nikjer uspela. Opozicijski sami so zelo razdvojeni in razpeti v glavnih vprašanjih taktike so needini in je naravno, da je vlada proti taki opoziciji zelo močna in trdna. En dan zasuščajo parlament, drugi dan prihajajo zopet na seje in s tem kažejo svojo popolno neodločnost.

Ideja popolne parlamentarne abstinence ni kdovekak simpatična gotovim voditeljem opozicije. Na popolno abstinenco je prav malo upanja. Na drugi strani pa je vlada samozvestna in v posesti popolne parlamentarne moči.

Danes je odstopal v Zagreb član hrvatske zajednice posl. dr. Lorković z namenom, da se sestane v sodnih zaporih s Stjepanom Radičem. Od Stjepana Radiča naj bi dr. Lorković prejel nadaljna taktilna navodila za skupni nastop HRSS in HZ.

Radičevski poslanec Rude Bačinić, ki je pobegnil v Italijo, je sedaj poslal narodni skupščini iz Trsta svoja poslanska pooblastila.

Kljub temu, da opozicijski blok na zunanjsko ahraniti navidezno kompaktnost, je treba ugotoviti, da vlada v njem velika razdvojenost nazorov o taktiki.

Na drugi strani vlada intenzivno in mirno pripravila delo za skupščino. Danes dopoldne so bila zelo živahna posvetovanja v predsedstvu ministrskega sveta. Ministrskega predsednika so posetili mnogostevilni ugledni politiki in ministri. O važnih stvareh sta se posvetovala ministrski predsednik Nikola Pašić in minister dr. Zerjav. V ministrskem predsedstvu sta se zgledala tudi bivši skupščinski predsednik Ljuba Jovanović in predsednik verifikacijskega odbora dr. Milan Srskić.

Za danes ob 17. je sklicana plenarna seja ministrskega sveta. Na dnevnem redu so zelo važna aktualna parlamentarna politična vprašanja.

Opozicijski krogi danes še vedno upajo, da plenem narodne skupščine ne raz-

veljavi vseh mandatov HRSS. Iz taktičnih ozirov, da bi opozicija dosegla le delno razveljavljanje, napovedujejo opozicijski listi, da blok Narodnega sporazuma in seljaške demokracije prečita na prvi seji narodne skupščine vsebino takozvanega »sporazuma« in pa svečano izjavo HRSS, da prekinjuje vse zveze z inozemstvom, osobito s III. seljaško internacionalo v Moskvi. S tako izjavo računa opozicija, da doseže zaželeni uspeh, ker bi ta izjava popolnoma — tako trdijo in računajo opozicijski — ovrgla vse dokumente in obtožbo državnega pravdnika o zvezah HRSS s komunisti.

Danes vprašanje Radičevih mandatov še vedno zanima vso politično javnost. V prvi vrsti zato, ker parlamentarni krogi ventilirajo nove volitve za ona volilna okrožja, kjer so bili radičevski mandati razveljavljeni. Naknadnih volitev po razveljavljanju takih mandatov volilni zakon striktno ne predpisuje. Možno pa so naknadne volitve. Večina parlamentarcev je za to, da se razpišejo nove naknadne volitve. Vsi merodajni parlamentarci obenem zagovarjajo načelo, da se morajo v teh okoliščinah naknadne volitve samo za razveljavljene mandate. Kandidatne liste se postavijo samo za število razveljavljenih mandatov. Volitev pa se imajo pravico udeležiti vsi volilci, torej vse stranke, ki so pri prvih volitvah postavile svoje liste. Na ta način računajo vladni krogi, da bi se mandati Narodnega bloka znovno pomnožili.

Glede na kratki rok, do katerega je še veljaven vinski skupščini sprejeti državni proračun, 1. do 1. aprila, vlada zelo intenzivno razmišlja vse metode, na podlagi katerih bi se omogočilo prvič v plenumu narodne skupščine izvršiti verifikacijo mandatov v ustavno določenem roku in na to izposlovati v skupščini sprejem proračunskih dvanajstin. Rok do 1. aprila je res kratak. Vlada je na vse pripravljena. Kakor znano, je v skupščini določena generalna verifikacijska debata na 6 dni. Prvi dan za resporne in začetni pet dni za sporne mandate. Po končani debati in verifikaciji mandatov se voli in konstituira definitivno predsedništvo narodne skupščine in se obenem izvolijo skupščinski odbori med njimi najvažnejši finančni odbor.

Opozicija že drzne indirektno napoveduje najmočnejši parlamentarni boj v verifikacijski razpravi in je torej v plenumu računati s tehnično obstrukcijo opozicijskega bloka.

Za vlado je zelo važen državni proračun, ki poteče 31. marca t. l. Do tega roka je torej potrebno, da prvič novoizvoljeni finančni odbor sprejme od vlade predložene dvanajstine in da se v plenumu skupščine o dvanajstinah razprava konča do 1. aprila. Stremiljenje vlade je, da finančni odbor sprejme proračunske dvanajstine po zelo kratki debati najbolje v 24 urah. Vlada je odločena forsirati proračunsko razpravo z vsemi sredstvi.

Opozicijski blok tudi kaže razpoloženje na ostro tehnično obstrukcijo proti proračunskim dvanajstinam. Na ta način misli opozicija spraviti vlado v zelo mučen položaj, ker ne bi 1. aprila mogla vlada razpolagati s potrebnimi krediti in bi nastal v našem proračunu ex lex.

Vse parlamentarne stranke se torej za prihodnje dni pripravljajo na eno najodločnejših in najljutejših parlamentarnih bitk.

BOLGARSKA VLADA PROTI KOMUNISTIČNIM POSLANCEM.

— Beograd, 18. marca. (Izv.) Iz Sofije danes javljajo, da je pravna komisija predložila bolgarskemu sobranju zakonski predlog, da se razveljavijo vsi komunistični mandati, med drugim mandat posl. Saharova, dr. Makimova, Makova, Gratanova in tovarišev.

politične formacije in nezdravi ostanki svetovne vojne čimprej izginejo z jugoslovnske politične obzornice!

Mi smo globoko prepričani, da pomeni uničenje mandatov HRSS za hrvatske pokrajine začetek novega življenja, povratek k realnosti in k pozitivnemu delu! Hrvatski seljak, kakor meščan, veletrovec, tovarnar in kulturni delavec komaj čakajo, da se rešijo fantastičnih sanjarij in prekucniških budalosti Stepana Radiča in njegove do skrajnosti samovoljne diktature, ki jo je izvajal šest dolgih let nad hrvatskimi krogi. Že demagogije bo sedaj konec! In sicer za celo državo! V tem obstoja njena splošna korist!

Konferenca Male antante.

Odgoditev konference do maja radi Grške? — Vstop Grške v Malo antanto?

— Dunaj, 18. marca. (Izv.) Današnji jutranji listi javljajo iz Bukarešte: Za 23. t. m. v Bukarešto sklicana konferenca držav Male antante je preložena do 1. maja. Po izjavi romunskega zunanjega ministra Duke se sestanejo ministri Male antante v Sinaji. Poročila iz Bukarešte dalje pristavljajo, da je razlog odgoditvi vprašanja vstopa Grške v Malo antanto. Grška po preje še sklene prijateljsko zvezno pogodbo z Jugoslavijo, o čemer so bila pogajanja začeta 1. marca t. l., a so bila pozneje prekinjena radi seje sveta Društva narodov v Ženevi.

— Beograd, 18. marca. (Izv.) Širijo se različne vesti in kombinacije o odgoditvi konference Male antante. Te vesti niso tu uradno potrjene. Res je, da se v merodajnih krogih Male antante mnogo razpravlja o vstopu Grške v Malo antanto. To vprašanje še ni razločeno in torej ne definitivno rešeno. Kolikor je gotovo, se konferenca vrši koncem tega meseca. Ministri Male antante se ne sestanejo v Bukarešti, marveč v Temešvarju na Sedmograškem.

NAŠA MODRA KNJIGA.

— Beograd, 18. marca. (Izv.) Z ozirom na premišljeno in rafinirano kampanjo, ki se je začela v angleškem in nemškem tisku o krivdi naše države in nje odgovornosti za svetovno vojno, je vlada pripravila ves materijal in vladne dokumente za modro knjigo, ki izide v najkrajšem času in se objavi v vseh važnejših svetovnih jezikih. Iz dokumentov, ki niso bili še nikjer objavljeni, je razvidno, da ne zrdene našo državo nikaka krivda, torej tudi ne soodgovornost na svetovni vojni. Poslovnomu odpravniku v Londonu Gjorgiju Todoroviću je vlada naročila, da uvede primerno protikampanjo in da obenem posreduje pri angleški vladi, da brani interese naše kraljevine kot zavezniške države.

Garancijski pakt.

Angleške solze za pokopanim ženevskim protokolom.

— Pariz, 17. marca. (Izv.) Pariški in londonski listi proučujejo poleg uradnih, lakoničnih poročil razne intimnosti iz sestanka obeh vodilnih državnikov Chamberlaina in Herriota. Sestanek 16. t. m. je trajal popoldne od 15. do 17. Ko se je Chamberlain od Herriota poslovil, je vjudno pristavil: »Prihodnjije se snideva v Londonu!« Herriot je odgovoril: »Goto!« Francoski ministrski predsednik je izjavil, da je dobil najlepše vtise iz razgovora s Chamberlainom ter je sreeđen, da je v gotovih bistvenih vprašanjih dosežen sporazum. Uradno poročilo pravi o tem sestanku, da sta si Herriot in Chamberlain izmenjala misli o različnih problemih zunanje politike, zlasti o vprašanju varnosti in da se bodo najpriprerjeje vodila nadaljna posvetovanja v dosegu rešitve, ki bo za obe državi sprejemljiva. Prišlo se tudi pogajanja z ostalimi zavezniki.

V angleškem poslanstvu je Chamberlain podal zastopnikom (tjaka kratka pojanila k uradnemu poročilu. Chamberlain je izjavil: Z g. Herriotom sva obravnavala vprašanje ženevskega protokola. Potočili sem nekaj solza nad gobom protokola. Sam sem nekaj protokola nisem dotaknil. Precej obširno sva obravnavala vprašanje nemškega garancijskega pakta. Obravnavala tega vprašanja se nadaljuje ter proučimo, kakšne koristi imamo iz nemških predlogov in kakšne protipredloge imamo staviti. Vstop Nemčije v Društvo narodov je odvisen od Nemčije same. Nemogoče je obnova Evrope brez sodelovanja Nemčije v Društvo narodov. Eventualna pogodba petorice z Nemčijo vred bi varovala vse meje, ki so lahko ogrožene.

Glede razorožitvene konference v Washingtonu je Chamberlain izjavil, da je Anglija pripravljena sodelovati na vsaki konferenci, ki prinese kakšno pozitivno uspehe. Anglija je vedno zato, da se ohrani svetovni mir. Chamberlain je dalje izjavil, da Anglija ni nikdar pozvala Poljske, da prične diskusijo o vprašanju gdanskega koridoria.

Na vprašanje nekega novinarja, če obstaja predlog, da pristopita tudi Poljska in češkooslovaška pogodbi petorice, je Chamberlain previdno izjavil:

»Če mislimo na varnost in o tem razpravljamo, mislimo tudi na vse meje, ki bi bile lahko ogrožene. Potrebno pa je točno premotivanje o garancijah, za to, ali ono specialno mejo«

Herriot nasprotno ni mnenja, da je ženevski protokol pokopan in da so že potočili za njim selze, marveč je prepričan, da pride razprava o protokolu ponovno na dnevni red septembarske skupščine Društva narodov. Poljska se tudi ne sme vznemirjati, ker nima za to nikakega povoda. Francija je nje lojalni in odkriti zaveznik. Poljska kot velešila ima pravico, da se aktivno udeležuje posvetovanj o garancijskem paktu.

POSKUŠEN ATENTAT NA SOVJETSKO VLADO?

— Lvov, 18. marca. (Izv.) Iz Rostova ob Donu javljajo o poskušanem atentatu na sovjetsko vlado. Po končanem kongresu orednjega izvrševalnega odbora sovjetske unije v Tiflisu so se člani vlade v posebnem salonskem vozu vozili proti Moskvi. Zarotniki so sklenili, da požene veliki železniški most pri mestu Kajali v zrak ravno v trenutku, ko bi vlak s člani sovjetske vlade vozil čez most. Vedno čuječa zdelo, je pravčasno izvolila zaroto in je takoj polovila več zarotnikov. Vodja zarote se je v zaporu takoj še pred zaslišanjem zasuopil, ostali aretiranci odklanjajo vsako izjavo.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Hrastovi frizi od 25—65, 4, 5, 6, 7, 8, 9 l. in II. vrsta, frco Postojna, 3 vagoni: denar 1380, blago 1380, zaključek 1380; brest krli, sveži, od 3—6 m dolžine, od 23 cm premera, frco meja, za 100 kr: denar 50; hrastovi plohi I. in II. vrste, obroblj., od 2,60 m 53 mm, frco meja: denar 1450; bukovno oglie, la, vilano, frco meja: denar 118, ZITNI TRG.

Pšenica, domača, par. Ljubljana, blage 475; otrobi, pšenični, drobn, jutra-vreče, fco. Ljubljana, blago 210; otrobi, pšenični, drobn, pol juta, pol papirnate vreče, fco. Ljubljana, blago 205; otrobi, pšenični, debeli, jutra-vreče, fco. Ljubljana, blago 257,50; koruza, nova, promptna, fco. sremska postaja, blago 182,50; koruza, nova, april, maj, junij, fco. Postojna, trans., blago 260; koruza, nova, promptna, par. Ljubljana, blago 225; koruza, okrogla, medjimurska, franko, medjimurska postaja, blago 230; koruzni zдроб, fco. Ljubljana, blago 400; ajda, siva, fco. štajerska p., bl. 287,50; proso, fco. Ljubljana, denar 300; bučne pečke, reš., fco. hrvatska postaja, blago 500; bučne pečke, rešetane, fco. Reka, neocar., blago 525; krompir, rdeč, fco. štajerska postaja, blago 163; krompir, bel, fco. štajerska postaja, blago 140; krompir, rumen, fco. štajerska postaja, blago 130; čebula, fco. štajerska postaja, blago 360.

2½% drž. renta za vojno škodo den 155, blago 159; 7% invest. pos. iz leta 1921 denar 65, blago 66; Celjska posojilnica dd. denar 209, blago 213; Ljubljanska kreditna banka denar 235; Merkantila banka denar 110, blago 110; Prva hrvatska štedionica denar 838, blago 847; Slavenska banka denar 73, Kreditni zavod denar 190, blago 200; Strojne tovarne in livarne blago 135; Trboveljska premogokopna družba denar 430, blago 440; Združene papirnice denar 100, bl. 110, Stavbena denar 275, blago 285; 4% kr. dež. pos. iz leta 1888 blago 22,50, 4½% kr. dež. mel. pos. iz leta 1911. blago 22,50, 4½% kr. dež. pos. iz leta 1917 blago 22,50.

Zagrebska borza.

Dne 18. marca. Sprejeto ob 13. Devize: Curih 12.04—12.14, Praga 184.375—187.375, Pariz 328—328, Newyork 62—63, London 297.83—300.83; Trst 253.50—256.50, Berlin 14.805—14.955, Dunaj 0.0873—0.0893.

E kriz: 7% invest. p. 1921 64.—64.50, 2½% drž. rente 156.50—161, Ljubljanska kreditna 235.—, Centralna banka 16—17, Hrv. e skompt. banka 123.50—124, Kreditna banka Zgb. 105—106, Hipotekarna banka 65.50—66, Jugobanka 110—111, Prastrediona 841—845, Slavenska banka 74.—, Eksploatacija 50—51, Sečerana Ostjek 705—720, Isis dd. 58.—, Nihag 43—60, Gutman 500, Slaveks 170—173, Slavomija 58—60, Trboveljska 410—420, Unton, paromlin 485.

Inozemske borze.

— Curih, 18. marca. Današnja borza. Beograd 8.325, Pariz 26.90, London 24.795, Newyork 518.60, Milan 21.125, Praga 15.40, Dunaj 0.097305.

— Trst, 18. marca. Borza: Beograd 39.17—39.35, Pariz 125.75—127.75, London 117.55—117.65, Newyork 24.50—24.60, Curih 473—475, Praga 72.75—73.75, Dunaj 0.0345—0.0350.

— Dunaj, 17. marca. Devize: Beograd 11.35—11.39, London 33.97—34.07, Milan 28.94—29.06, Newyork 709.35—711.83, Pariz 36.54—36.70, Praga 21.07—21.15, Curih 136.75—137.25.

Valute: dolar 704.60—708.60, dinar 11.29—11.35, Iira 28.91—29.14, češka krona 20.94—21.06.

Dve generaciji.

Ob času, ko akademski klub Orjuna razvija svoj prapor in s tem dokumentira svoje jugoslovenstvo, o katerem so vzrastle vse naše napredne akademske generacije pred vojno, čitamo v nekem leposlovnem listu pesem nekega Dizma, ki ob Krekovem grobu kliče ona dva titana, žalostno zamišljena sklonjena ob grobu, da naj vstaneta in naj dvigneta svoje pesti proti... Proti komu? Ne proti izdajalcem jugoslovenske misli, marveč proti onim, ki so prišli k nam, kakor da bi nosili svojo budo in smo jim zdaj »kakor sovražniki«. Pesnik vprašuje na koncu, kako dolgo bosta še slonela ta dva moža brez boja in čitatelj prav lahko razume, kaj je hotel pesnik povedati. Ako po vojni ni bilo vse tako, kot smo si predstavljali, niso temu krivi same oni, ki so nam prinesli svobodo, marveč predvsem oni, ki so svobode niso razumeli. Govoriti o ljubezni in bratstvu, zraven pa hujskati zabavljati na vse — s tem ne pridemo naprej ne na političnem, ne na kulturnem polju.

Jugoslovenstvo dr. Kreka bi se bilo preskusilo šele v povojni dobi; kakor vidimo, je naše jugoslovenstvo to preskušnjo slabo prestalo: ne samo v narodu, tudi v inteligenci in takozv. kulturni delavci so bili celo prvi, ki so začeli boj za avtonomijo. Dočim so leta 1917, ko so šli češki kulturni delavci v prve vrste narodnega boja, naši možje in delavci precej molčali in je tudi prevrat prešel mimo brez velikih dokazov v naši literaturi — smo doživeli zadnja leta ravno iz teh krogov hud odpor proti naši državni misli. O tem se v javnosti mnogo govori in dalo bi se pisati marsikaj, toda stvar je sama na sebi dovolj žalostna.

Onadva titana ob Krekovem grobu dobro vsta, zakaj molčita. Govorila bo zgodovina. Ona četa, ki se zbira pod praporom Orjuna, je odmev naših bojov l. 1917. — to je ono jugoslovenstvo, ki smo ga kazali svetu med vojno in smo ga proglasili za edino rešilo. Drugi — in to so tudi nasledniki dr. Kreka — mislijo danes drugače. Tudi

pesnik Dizma. M^a pa vemo, da to vodi v propast ideje, ki jo je dr. Krek proglasil v imenu naših politikov l. 1917. To čutimo danes prav dobro, zato se zbira mladina pod orjunaški prapor, da reši ob času splošnega zanikanja, malodušnosti in razdiranja, s svojim nastopom, ki pomeni pozitivnost, vero, akcijo pred propadom tisto ideje, ki so jo l. 1917. proglasili za rešilo in je bila rešilna. Zakaj bi ne bila rešilna danes? Zato, ker je morebiti niso vsi prav razumeli? Ali nekateri zlorabljajo? Kaj pa je na drugi strani? Kaj je tam tako vse sveto in čisto? Pesnik Dizma pravi, da je bilo m^a dvajsetimi m^a enajst Iskarjotov. Pa dobro vemo, koga misli. Ne tiste, ki so danes proti narodnemu edinstvu, marveč one, ki so zanj. Kaj pa so izdali in koga? Svoj narod, ki je bil rešen z edino rešilno idejo jugoslovenskega nacionalizma? Ali svoj jezik, ki je šele po tej rešitvi prišel do svoje univerze!

Pesnik Dizma pravi, da smo sprejemali svoje rešitelje s slavalokmi pa smo bili prevarani v veri, upanju in v ljubezni. Slavalokov je bilo bilo malo. Pač pa smo poslali Srbe takoj na Vrhniko, da so šli napadati Italijane, in potem smo zahtevali od njih vse, vse... Oni pa so prišli komaj iz vojne... In ker niso mogli vsega dati takoj, smo bili prevarjeni seveda. In danes smo razočarani in nečemo ničesar več. — Konec je vere in upanja in ljubezni. In kakor smo čakali vseh kraljev. Matjaža, da nas odreši — ker ga le ni bilo, je to namesto njega morala storiti armada živih ljudi, Srbov in prostovoljcev — tako bomo zdaj klicali titana ob Krekovem grobu, naj nas zopet osvobodi in rešita, ker smo baje tako nesrečni. — Difficile est... Pa boste rekli: to je samo pesem. Toda s pesmimi dela politiko Stipa Radić in Slovaki. Zdaj jo začnemo še mi. Seveda — prodirajmo. Zato je prav, da akademski Orjuna povzdigne svoj prapor in svojo pesem, ki je tako neprijetna njim, ki so bili — »prevaranje«.

„Češkoslov. Obec“ v Ljubljani.

(Občni zbor.)

Preteklo soboto, 14. t. m. je imela „Češkoslovenska Obec“ v restavraciji „Zvezde“ svoj občni zbor. Udeležba je bila tako številna, da je bila prostrana dvorana skoro pretesna. Mesto obolenega predsednika inšpektorja Jana Ružičke je vodil zborovna je podpredsednik g. Avgust Ludvik, ki je po daljšem govoru očitno uspešno društveno delovanje v preteklem letu. Na to so podal društveni funkcionarji svoja poročila, ki jih je zbor sprejel z odobravanjem na znanje. Iz teh poročil posnemamo: Društvo je štelo 4 častne člane, 9 ustanovnikov in 280 rednih članov. Društveni dohodek do znašala 37.753 Din 22 p, stroški pa 25.526 Din 50 p, da je bilo torej prebitka 10.226 Din 42 p, odnosno ako se odpiše 15% na inventarju in knjižnici v znesku 7.106 Din 45 p, je 3119 Din in 97 par. Iz poročil je tudi razvidno, da so se naši češkoslovaški bratje živo zanimali zlasti za zgradbo Sokolskega doma na Taboru. Po posredovanju Čsl. Obce v Ljubljani so darovali za ta dom Čsl. Obec v Beogradu 1000 Din, Čsl. Beseda v Sarajevu 100 Din, Čsl. Beseda v Splitu 800 Din, Čsl. Obec v Zagrebu 250 Din in dr. Mičatka za Čhe v Novem Sadu 200 Din, torej skupaj 2350 Din. Društvena knjižnica obsega 803 zvezke. Vsem društvenim funkcionarjem je obč. zbor podelil absoltorij, na kar so se vsilile volitve novega odbora. Izvoljeni so bili gg.: za predsednika: vsuoc, profesor dr. ing. Miroslav Kasal, za podpredsednika v. žel. inspektor Avgust Ludvik, za odbornike: prof. dr. Václav Burian, Jos. Baran, Fr. Illich, Jaroslav Klápalek, Bohuslav Kyncl in Rud. Ryplka. za namestnika pa Václav Skrušný, Vil. Sežant in inž. Jan Müller-Petrč. V odbor so bili kooptirani gg.: gen. konzul dr. Otokar Beneš, I. Horký, Gab. Jurasek, Jar. Kreidl, Fr. Novotný, Ed. Skopek, prof. Iv. Vavpotić, Vl. Vrtěl in Vlasta Horakova. Za preglednike sta bila izvoljena gg. Jan Vančata in Stan. Hluštík. V Čsl. Svaz v kraljevini SHS je bil znova delegiran inšp. Jan Ružička.

Članarina se je dvignila od 1 Din na 5 Din mesečno. Med splošnim odobravanjem in navdušenjem je bil nato izvoljen g. Jan Ružička v priznanje njegovih zaslug za društvo za častnega predsednika, kar mu sporoči, ker je obol, posebna deputacija. Po krasnem govoru g. gen. konzula dr. Beneša je novi predsednik dr. Kasal zaključil lepo uspešno zborovanje z željo, da bi bilo delovanje obce v bodoče še bolj plodonosno, kakor je bilo doslej.

Železniška nesreča v Zidanem mestu.

Snoči ob 21.10 se je dogodila na postaji Zidani most težka železniška nesreča, ki k sreči ni zahtevala nobene človeške žrtve, pač pa je materialna škoda precej velika. Na tiru št. 1 je stal na postaji mariborski osebni vlak št. 626, pripravljen za odhod v Ljubljano. Ker je imel vlak zamudo, je dežurni uradnik menil, da se je vlak že odpejal in zato je bil voznik signal obrnjen na „prosto“. Istočasno pa je privozil na postajo brzotovorni vlak št. 741. ter se zaletel v osebni vlak. Strojevodja tovrnega vlaka je v zadnjem trenotku opazil pretečo nevarnost in pa več mogoč vlaka ustaviti. On in kurjač sta se pravčasno skočila z lokomotive ter morda tako

ušla gotovi smrti. O nesreči nam poročajo: Trčenje obeh vlakov je bilo silno in je lokomotiva s tremi vagoni tovrnega vlaka takoj skočila s tira. Službeni voz je skočil s tira, se dvignil nad tender ter padel na tla in se popolnoma razbil. S tira so skočili tudi zadnji trije vagoni osebnega vlaka, na katerem so popokale vse šipe. Med potniki v osebnem vlaku je nastala silna panika, vendar so se kmalu pomirili. Železniška osobje je takoj odpelo deloma poškodovane vagon osebnega vlaka, potniki so prestopali v ostale vagon, na kar je mariborski osebni vlak nadaljeval vožnjo proti Ljubljani. Imel je približno 80 minut zamude. Kakor smo že omenili, ni nesreča zahtevala človeških žrtv, pa pa je bil lažje poškodovan zavirač tovrnega vlaka Gradušnik, ki je nesrečno skočil z vlaka. Med potniki si je Franc Straus zvil nogo. Obema poškodovancema je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Vidmar iz Radeč, ki je prisel na kraj nesreče.

Iz Ljubljane in iz Maribora so bili v Zidani most takoj odposlani pomožni vlaki s tehničnim personalom in orodjem. Promet je bil za nekaj časa prekinjen na tiru št. 1 in št. 2, dočim se je na tiru št. 4 redno vršil. Prišli so takoj progo očistevati in bo verjetno promet že danes dopoldne vzpostavljen.

Kakor nam javljajo, je bil tir številka 2 danes dopoldne popolnoma očiščen in ob 10 je bil že vzpostavljen redni železniški promet.

Misterijozna samomorilka v Tomačevem.

Tomačev, 18. marca 1925.

Prijazna posavska vas Tomačev je tekom večeršnjega dne doživela senzacijo posebne vrste, ki je povzročila veliko razburjenja in še več ugibanja.

Okoli 10. dopoldne je prišla v gostilno Semraja pri Sv. Križu neka žena, ki ji je moglo biti okoli 45 do 50 let. Občlenka je bila v plašč temne barve, a na glavi je imela rdečo šerpo. Obuta je bila v preproste sandale. Naročila je merico žganja in ga hlastno popila, plačala in naglo odšla dalje proti Tomačevu. Ker se je žena nekam zagonetno vedla in delala vtis slaboumne, ali napolnjenega ženske, so Smerajčevi pohiteli za njo na prag in videli, kako omahuje po cesti.

Ko je šla skozi vas, se za neznaniko ni nihče zmedil, ker so Tomačevci pač vajeni raznih tujih obrazov, ki dnevno prihajajo v vas beruče itd.

Šele ljudje, ki so v prodajni nakladali mivko, so postali pozorni na tujo ženo, ki je z mirno naglico hitela mimo njih z v tla vprtimi očmi.

Ker se jim je zdelo, da neznanica namerava kaj sumljivega, je stopilo kmetosko dekle Marnova Mici za njo in ko jo je dohitela, jo je nagovorila: »Kam pa greste, žena? Burja vleče in ob Savi je zelo mrzlo. Pojdite raje z menoj domov, da se ogrejete. Toplo imamo pri nas doma!«. Neznanica na te besede ni odvrnila ničesar, marveč je dekletu samo grdo pogledala. Dekle se je ustrašilo. »Pa menda vendar ne nameravate skočiti v vodo?«. Je zaklicalo dekle. Misterijozna žena pa je zamahnila nevoljno z roko in zamolčilo zagodnjala: »Ah, kaj, samo nekaj grem pogledat k Savi!« nakar je odšla po poti med grmovjem. Dekle se je vrnilo nazaj k onim, ki so nakladali mivko. Kakih deset minut za

tem se je začel onemogel klic: »Jezus, Marija!«, ki je prihajal pomešan s šumenjem valov od Save. Dvoje možkij je vrglo lopate od sebe in pohljalo proti Savi. Po kratkem iskanju sta zapazila na »škarpi« ob vodi odločen plašč temne barve, rdečo šerpo in sandale. »V Savo je skočila!« sta zaklicala oba hkratu in se zagledala v valove, ki so se nemoteno, kakor vedno, zagnjali v breg in šepetali posmrtnico pravkar sprejeti žrtvi...

Se tisto popoldne je po Jaršah in Tomačevem sprasoval neki boljše oblečeni, mlajši možki, če so ljudje videli tako in tako žensko. Povedali so mu, da je neka ženska okoli 11. dopoldne skočila v Savo. Neznani človek je obledel in brez slovesa odhajal od ljudi. Nihče se ga ni upal vprašati, v kakšni zvezi je s samomorilko.

Tako je Sava v Tomačevem letos že pred kopalno sezono zahtevala prvo žrtev, ki je bila — prostovoljna.

NOGAVICE-KLJUČ

so najboljše in najcenejše kajli trpežnost enega para nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

je ista kot trpežnost štirih drugih parov. 63-a)

Kupite in preizkusite se!

Politične vesti.

— Kako laželo. V narodni skupščini odnosno v verifikacijskem odboru je poslanec Smodrej govoril o »nasilju« proti klerikalni stranki v Ljubljani in je trdil pred neinformiranimi poslanci, da so prišli na znano skrahirani volilni shod dr. Korošca v januarju v dvorani hotela Uniona »dr. Zerjavovi četaši z bajonetki«. Tako grdo laž si upa poslanec Smodrej govoriti pred verifikacijskim odborom. Ali ni to vrhunec predrznosti in lažnivosti? Poslanec Smodrej je tudi katoliški duhovnik! Ali sme duhovnik tako temeljito lagati?

— Prva spomladanska lastovka je zletela na prvo stran večeršnjega »Slovenca«, kjer priznava slučaj volilne sleparije v občini Savci blizu Ormoža, o kateri pravi sramežljivo: »Župan (pristaš SLS) je prinesel na volišče res nekoliko starejši volilni imenik, ker je pred kratkim izmenjal župan novejšega nekam založil!«. Nekam založil! Res nekoliko starejši volilni imenik! Pa bodo še druge stvari prišle na dan. Sedaj pa pomislimo na tisto hinavsko kričanje o volilnih sleparijah in teroriju, ki da jih je baje uganjal Nacionalni blok po državi in zlasti v Sloveniji! Najbolj žalostno pri tem sleparjenju je še to, da se najdejo inteligentni ljudje, celo univerzitetni profesor, ki so že pred nekoč temeljito nasadili v Ptuj in ki še vedno nasadajo klerikalni farbariji z naprednim terorjem, dočim klerikalci sami izvršujejo neverjetno drzne sleparije ter se pri tem poslužujejo skrajno nemoralnih laži. Dokaz za prvo: samopripriznanje »Slovenca« glede občine Savci, glede drugega poslanca Smodreja nastop v verifikacijskem odboru, kjer je trdil, da so na razbiti Korošev shod v Unionu prišli četaši z bajonetki! Toda klerikalci so ipak »častivredni možje«, kaj ne, g. dr. Ravnihar e compagna bella?

— Proces proti Stjepanu Radiću. Preiskovalni sodnik dnevno redno poziva na zaslizanje Stjepana Radića, da odgovarja k izpovedavam zaslizanih prič. Stjepan Radić, čeprav optimist, računa s tem, da bo moralo za njegove grehe in zločine odgovarjati tudi ostalo vodstvo HRSS, ki je odpravljalo vsak njegov korak. Kakor smo že včeraj javili, je vest o razveljavitvi mandatov njegove stranke delovala nanj porazno. Material, ki je zbran proti Stjepanu Radiću, je zelo obsežen, akti od dneva do dneva naraščajo. Preiskava je dobila tak obseg, da bo težko končana v treh mesecih. Po poročilu zagrebške Riječi je beogradska vlada na podlagi razveljavitvenega mandata HRSS dala nalog, da se uvede proti dr. Mačku in tovarišem ponovno kazensko postopanje in to na podlagi novega zbranega obtežilnega materiala. Internirani dr. Maček in tovariši se v kratkem izroče preiskovalnemu sodniku. To se izvrši danes ali jutri.

— Socijalisti, komunisti, kat. cerkev pa škof Jęglic. V boju proti lajčizmu so francoski kardinali in škofje podali v javnosti dolgo izjavo, v kateri pravijo med drugim, da vera pušča svobodo vsakemu, da je lahko republikanec, rojalist ali imperijalist, ker so te razne oblike vlade z njo združljive, ali ne dopuščajo nobenemu svobode, da je socijalist, komunist ali anarhist, ker so te sekto obsojene od vere in cerkve. Tako se postavlja katoliška cerkev na Francoskem v odkrito nasprotje s socijalisti in komunisti; vera in cerkev prepovedujeta biti socijalist ali komunist in za branjeni so stiki z njimi. Nato vprašamo, kako je bilo pri srcu našemu ljubljanskemu škofu, ako je čital izjavo francoskih kardinalov in škofov z dne 10. t. m.: On je odobril zvezo slovenske, katoliške stranke s socijalisti in komu-

nisti ter prednjačil pri volitvah s svojim vzgledom za pripadnike »sekte«, ki so zavržene od vere in cerkve po sodbi uglednih francoskih kardinalov in škofov. Nevarno igrati z vero in cerkvijo igra Bonaventura in njegovo časopisje brani in štiti pristaše strank, katere na Francoskem in tudi na Čehoslovaškem izključujejo iz katoliškega udejstvovanja, naglašajoč, da so z vero nezdružljive socijalistične in komunistične težnje. Francoski kardinali in škofje nečeno ne socijalistične in ne komunistične vladne oblike, pri nas pa so »katoličani« zmešali v eno skldo socijalizem, komunizem, republikanizem in monarhizem, pa se še ponašajo s svojim nestvorom, dasi se jim smeje vsak razsoden evropski politik. Na Francoskem hočejo varovati vero in cerkev in imajo jasne pojme o državni obliki, pri nas pa so oblatili »katoličani« vero in cerkev s politično brozgo, ki jima ne more koristiti, in glede državne oblike uganjajo neumnosti, ki kažejo vso neresnost ljudi, ki se napihujejo kot žabe in predstavljajo za hipermoderne politike, pa so votli in prazni v svoji notranjosti. Čas teče svojo pot in razmere se jasno pri nas ugodno za državo in njeno ljudstvo ter neugodno za one, ki iščejo samo svoja strankarskega gospodstva. Vržeči se boj porazi slednje gotovo že v doglednem času. Ako bosta pod tem vera in cerkev kaj trpela, poiščite krivce okoli ljubljanskega Senkavža!

OBLEKE OBROKE OBERNATOVIC

MESTNI TRG 5

Izpred sodišča.

Rodbinski prizori iz Zelene jame. Železniški nadspovednik Fr. Brinovec je bil že nekoč obsojen na 14 dni zapore, ker je svojo ženo s stolom pretepal in ji zlomil nogo. Kazen pa ga ni poboljšala, temveč je zopet obtožen, da je neki večer bled božičem polil svojo ženo z vročo kavo, vsled česar je dobila hude opekline na prsih, ramih in levi roki, kar je zdravnik označil za težko telesno poškodbo. Večni prepriji v hiši so zato, ker mož ne da ženi za gospodinjstvo skoraj nič denarja. Žena trpka se je vključ temu odrekla pričevanja, kar je blažilo vplivalo na obsodbo. Mož je dobil samo 1 mesec težke ječe.

Bratjevič pičkarjev v Mestnem logu. Čevljarski pomočnik Avgust Slapničar, opetovano predkaznovan, je na novega leta na Opčakski cesti nahučil stražnika, ki je ustavil dva pičkarja, obenem pa zaklical arettrancu: »Ti si neumen, če greš s tem prokletim k.... Jaz ga bom ob službo spravil.« Obsojen je bil po § 104 na 10 dni zapore in takso.

Korupcija na magistratu. Adolf Praček, znan kot plesni učitelj, je očital s pismenimi vlogami in v gostilniških družbah mestnemu magistratu in dvema mag. uradnikom, t. j. občinemu referentu dr. K. in oficijalu K. korupcijo, pristanost in podkupljivost. Obtožen je brez pravnega obrtnega dovoljenja izvrševal elektrotehnično obrt, vsled česar mu je mestna občina oblast zaprla delavnico. Pri okrajnem glavarstvu je svoječasnno dobil obrtni list za tovarniško obratovanje, ker je pravil, da ima v Razdrem pri Šmarju mehanično tovarno, dejansko pa je imel tam najet le majhen prosior s staro železnino. Vključ obširnemu dokaznemu materialu obtoženec ni mogel dokazati svojih očitkov, zato je bil obsojen na 200 Din globe in takso.

Star slepar. Jernej Skodlar, zidar iz Hrastnika pri Kranju, je star slepar, tat in pretepec, ki je bil že 19krat kaznovan. Tam okrog Božice je v Medvodah posestniku J. izvalil raznih živih in gotovine za 1071 Din, češ, da mu pripelje prašiča, ki ga pa seve ni imel. Tudi je pravil, da kupuje še eno hišo, dasi sploh ničesar nima. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe in na povrnitev škode.

Nesrečen zakon. Angela Podražaj, mlada, delomrznica in goljufij podvržena žena je zaradi slabih lastnosti, posebno pilanosti ločena od svojega moža. Ker je sodišče otroke prisiljeno možu, si je moral ta poskati zanesljivo osebo, da mu vodi gospodinjstvo in vzgaja otroke. Tej gospodnji je Podražajeva vsled ljubosumnosti grozila, da jo bo zaklala. Obtožena je bila zaradi nevarne grožnje, a jo je sodišče opustilo, češ, da se njenih groženj ni resno bati.

Huda obdolžitev davčnega uradnika. Fr. Tomažič, računski nadporočnik v pok., stanujoč v Domžalah, je lani napravil ovadbo na delegacijo ministrstva financ, kjer je trdil, da se da neki davčni uradnik v Kočevju po trgovki Mariji Pirkovič iz Velikih Lašč podkupovati z blagom na živili, zato pa gre trgovki na roko pri odmeri davkov. — Z ovadbo se je čutil prizadetega davčni nadupravitelj Fr. Kratner, ki je vložil tožbo proti ovaditelju, pri razpravi sijajno ovrgel vse klevete ter dokazal, da je vse, kar je prejel iz Vel. Lašč, redno plačal. Ozadje ovadbi so zapletene rodbinske razmere. Trgovka Pirkovič je ovadteljeva tačča, to je maceha njegove žene. Tomažič in njegova žena sta huda na taččo, oziroma maceho, ki bi morala po njenih dokazih prepušiti trgovino in polovico posestva njima. Ker pa se tačča temu upira, delata Tomažičeva proti njej vsakovrstne ovadbe, na primer zaradi krivega pričevanja, umora itd. Tudi ovadba zaradi podkupovanja je bila naperjena poglavitno le proti njej, ne pa toliko proti »čeznemu uradniku«, toda obtoženec je preveč »steno obrekoval, zato je bil po § 104 srb. zakona obsojen na 300 Din globe, oziroma na 6 dni zapore in takso. Prijavil je ničnost.

— Čuden občinski redar. Takega redarja pa menda nimajo nikjer, kakor na Vrhniku. Je to invalid, ki mu manjka leva roka, a tudi desno ima pohabljeno, vendar pa se hvall, da dela red po gostlinah. Na svojo sposobnost in važnost je tako ponosen, da prezira in mrzi orožnike. Tako je dne 18. januarja nahučil na Vrhniko orožniško patruljo, »naj gre hudiču v r...«. Obsojen je bil z ozirom na invalidnost in revščino samo na 50 Din globe in 50 dinarjev takse.

Moda v Parizu

Posestniki Pariza naj ne zamudijo prilike ogledati si znamenito zalogo najfiniših čipk svetovne trške Compagnie des Indes (Georges Martin & Cie), rue de Richelieu št. 80. V isti trgovini najdete prekrasno zbirko žepnih robcev, čšarp, namiznega perila, zasnov, posteljnih pregrinjal t. t. d. 732

Julijska krajina.

— Proslava aneksijske obletnice na Reki se je vršila v ponedeljek. Občinski komisar Piva je izdal na meščanstvo manifest, poln navdušenja za Italijo. Bila je dopoldne v stolnici služba božja, potem je šel sprevod na grobove onih, ki so padli za »osvobojenje« Reke, popoldne je svirala vojaška godba, zvečer je bila slavnostna predstava. Prefekt je razdelil med dobrodelne zavode in društva 30.000 lir, 5000 lir je dobila občina za reveže. Poslali so vdanostni brzojavki kralju in Mussoliniju. Navdušenja ni bilo nobnega. Umevno, saj je celo prof. Susmel pred kratkim v javnosti zopet bridko tožil, kako propadla reško mesto in pristanišče.

— Iz Gorice. Tradicionalni trg sv. Jerja v ponedeljek ni bil posebno živahen. Na izvoznem in živinskem trgu je bilo mnogo kmetijskega ljudstva. Cene semensnemu krompirju, ki so ga iskali kmetovalci, je bila od 80 do 100 lir za stot. Prešiče so prodali jaliza kg 5—6 lir, prešiči za rejo komad 100—140 lir. Kramarji in trgovci so prodali malo. — V četrtek 19. t. m. se ponovi v Trgovskem domu komedija »Poslednji mož«. Prva predstava je dosegla popolen uspeh. Pričakovati je obilne udeležbe tudi v četrtek. — V nedeljo 22. t. m. bo gostoval v Trgovskem domu dramski krožek iz Trsta, ki vpripori — amenito Nicodemijevo trodejanjo »Scampolo«. — V Viljah je priredilo v nedeljo »Tamburaško in pevsko društvo« dramo »Krivoprisecnik«. Dvorana je bila nabito polna. Pri predstavi je bil navzoč tudi poslanec dr. Wilfan, katerega je občinstvo prisrčno pozdravilo.

— Postojna. Glavni postajnačelnik cav. Riucetti je premeščen na Reko. Te dni je odšel na svoje novo mesto. — Prof. Umberto Urbančič-Urbanič je bil lani imenovan za sodnega tolmacha srbo-hrvatskega jezika, letos je imenovan tudi za slovenščino. Fašisti stovska organizacija, katere delovanje je v glavnem politično, predlaga prof. Urbana politični oblasti za občinskega komisarja v Košani.

— Svojega prijatelja zekal. Iz Ajbe na Kanalskem poročajo, da je 35letni Jakob Škarol dobil v prepriju s nekim svojim prijateljem take poškodbe z nožem, da jim je kmalu na to podlegel. Prijatelj je pobegnil. — V Kojskem v Brdih so proslavili v nedeljo obletnico smrti fašista Srečka Četrtiča, ki je bil žrtev neke eksplozije. Proslavo so vodili na pokopališču fašisti iz Gorice, navzoč je bil občinski zastop, šolska deca in mnogo občinstva. Bilo je več govorov, proslavljajočih fašizem in Italijo.

— Antituberkulozni zavod v Trstu. V nedeljo je bil otrovoren v Trstu v navzočnosti oblastnih zastopnikov antituberkulozni zavod z elotetaričnim oddelkom. Zgradbo je postavila tržaška bolniška blagajna v ulici Massimo d'Azeglio. Tako se omogoča delavcem tako zdravljenje, kakršnega so bili doslej deležni le premožnejši sloji. Na kupljenem obseznem zemljišču se zgradi tekom prihodnjih let velik zdravstveni zavod za člane bolniške blagajne.

— Iz Idrije. Rudarjem so končno nekoliko zvišali plače, in sicer bodo dobivali: delavci sami ali vdovci brez otrok 2.20 lire na dan, poročni in vdovci z otroci od 2.70 lire do 6.10 lire, kolikor pač je otrok. To zvišanje se prišteje k dosedanjim dnevnim 51rski dokladi. Otroci so vsteli do 14. leta. — Rudarji so zahtevali precej več.

— Telovadna akademija, katero je priredilo po dolgem odmoru telovadno društvo v Idriji, je uspešna izborna. Prireditelj je vodil načelnik brat Krčnik. Proste vaje, orodna telovadba, vaje s palicami, vaje na drugo; ves spored je bil izveden obično. Mladi telovadci in telovadkinje so želi obilo priznanje s strani številnega občinstva. Prireditelj je bila pri Didicu.

— Nov odvetnik. Na prizivnem sodišču v Trstu je napravil te dni odvetniški izpit gospod dr. Boris Furlan.

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v Štepanji vasi priredi v nedeljo dne 22. marca v društveni telovadnici burko v treh dejanjih »Nebesna na zemlji«. — Začetek ob 19. uri. Zdravot. Odbor. 591/a

— Družinski večer na čast Popnam in Jožefom priredi v sredo dne 18. t. m. zvečer Sokol I. v društvenih prostorih na Taboru. Vstopnine ni. Vabi se članstvo in društveni prijatelji. Zdravo! 587-n

— Sokolsko gledališče v Radovljici vpripori v nedeljo dne 22. t. m. ob 8. zvečer na praznik dne 25. t. m. in v nedeljo dne 29. t. m. ob pol 4. popoldne dramatizacijo velikega romana »Ben Hur«. Dejanje se vrši v Kristusovih časih v Jeruzalemu in Antiohiji. 589-n

— Sokol Vič priredi v četrtek veliki družabni večer na čast vsem Jožicam in Jožefom na Viču. Koncertna godba, petje, ples. Vabljeni so vsi prijatelji in članstvo. 584-a

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20. zvečer.

Sreda, 18. marca: «Misel». Premijera. Red F. Cetrtek, 19. marca: «Hamlet». Izven.

Opera:

Začetek ob 20. zvečer.

Sreda, 18. marca: «Traviata». Red A. Cetrtek, 19. marca: Ob 15. popoldne «Don Juan». Predstava pri znižanih cenah. Izv.

— Slovensko Marijono gledališče v Mladki. (Ob priliki nedeljno uprizoritvo «Carobnih gosti»). Za tiste pisem, ki se niso bili v tem gledališču in za tiste, ki mislijo, da je to samo za «otroke». In tudi ni samo za smeh, ampak v resnici se veliko več, kakor vedo začetniki in prireditelji tega plemenitega gledališča. Na kak način ožive tiste podobice na odru, da niti trenutka ne pomislimo, da to ni res, ampak, da se samo govdi nekaj izven človeka in da je pravzaprav človek samo poslednji del življenja med bogovi in lutkami. To je miniaturna svet človekov, kar ugaia vsem nam, da ga gledamo, kakor nam ugaia gledati stare bogove z našimi strastmi in zmotami. Središče je Gašperček, hrepeneča natura, ki mora postati humoristična v takem miniaturnem svetu, ki ga ženejo velike sile prirode, kakor se med ljudmi godi, priklicati iz groze strahov, sramote in vseh naših prvih smešnih strahov, kot balzam, da se tem bolj vidi na nek način priučnost nadnaravnih stvarstev. Zato se vidi, da vedno sredi najbolj malenkostnih razmer zraščajo vesela cvetka humorja, sredi muk požene končno moč, da je sploh neizmerno moč, ki ni nepreračunljivih moči in da muke ne zadušijo vedno življenja. — Kako hvalični smo pravzaprav «Atena», da nadaljuje to nam vse srečno podjetje. Mimogrede se lahko omeni, da je uprava poskrbela za vse, kar more služiti udobnosti cenj. občinstvu, da je poskrbela za galerijo I. dr. Čehi imajo v Pragi kar tri taka gledališča in je državi v prijetno dolžnost podpirati njihova stremeljenja in delovanja. — J. Šter.

— Repertoar Slov. marionet. gledališča «Atena» v Mladki. Cetrtek, 19. marca ob pol 3. popoldne in ob pol 6. zvečer: «Carobne gosti». — Nedelja, 22. marca ob pol 3. popoldne in ob pol 6. zvečer: «Doktor Faustus».

— Vjolinski virtuos in konservatorjski prof. Jan Šlais sodeluje dne 19. marca na slavnostni akademiji, ki jo priredi akademski Orjuna v Filharmonični dvorani. Odlični umetnik in izvrstni pedagog si je izbral za svoj nastop dva komada slavnega skladatelja Wienlavskega in sicer Romanoza ter Mazurko. Na klavirju ga spremlja prof. Janko Ravnik in oba odlična umetnika nam jamčita popoln umetniški užitek. Akademija se začne ob 10. uri ter so vstopnice na razpolago v Matičini knjižarni. 586/n tom na vpogled.

— Francosko predavanje. V soboto, 21. marca t. l. bo predaval ob 6. zvečer v veliki dvorani univerze g. prof. Martel o »ženskem vplivu v francoski umetnosti 18. stoletja« (L'Influence féminine dans l'art français du XVIIIe siècle). Vsi prijatelji francoskega jezika in slovstva se ljudno vabijo.

— 25letnica Pecije Petroviča. V Narodnem gledališču v Zagrebu proslave dne 1. aprila 25letnico književnega delovanja Pecije Petroviča, ki je najprej nastopil s svojimi povestmi iz ilirskega življenja. Povesti in pripovedke so bile pisane v obliki feljtona v raznih zagrebških listih. Pitar Petrovič - Pecija je kmalu postal eden najpopularnejših književnikov in dramatikov ter se odlikuje zlasti kot komediograf. V svoje komedije je vpletel izrazito narodni slog in narodni humor. V 25 letih je napisal okoli 200 pripovedk in 10 dramatičnih del. Povodom 25letnice igrajo v Zagrebu njegovo komedijo «Čvor» («Vozelje»), katero komedijo vprizore v kratkem tudi na ljubljanskem odru. Obenem s proslavo v Zagrebu proslave 25letnico Pecije Petroviča vsa narodna gledališča in ostali kulturni centri države. Njegov jubilej proslave tudi vsa jugoslovanska književna in kulturna društva.

— Pater Kajetan — roman, Veridicus: Malokateri roman, izhajajoč v »Jutru« v lepem jeziku, je dosegel med čitatelji toliko uspeha, kakor ta, ki je zajet iz resničnih dogodkov v Sloveniji koncem minule-

ga veka. V središču stoji idealen slovenski duhovnik, ki hoče po Kristovem vzoru vršiti svoj vzvišeni poklic, širiti kulturo in koristiti narodu le z deli sočutja in plemenitosti. Toda njegovi najvišji gospodari ga silijo, naj bo predvsem političen agitator in hujškač. Namesto ljubezni in spravljivosti zahtevajo od njega le sovraštva in prepira. Slovenska klerikalna stranka se organizira po farovžih in kaplanijah, idealnega kaplana Svetlina se hoče moralčno in fizično ubiti, ker se ji noče pokoriti. Svetlina preganjajo iz kraja v kraj, da pošiljajo v gorško puščavo, ščuvajo ljudi proti njemu in ga požene v samostan. A niti tu ne najde miru. Končno po krivicih in bolestit, ki jih pretrpi med propalimi samostanci, uide v svet in si ustanovi pravo srečo v zakonu s poštenim slovenskim dekletom. Roman podala dolgo vrsto dobrih in slabih duhovnikov in samostancev, klerikalnih hujškačev, naprednih mož in žen, ki se značajno in nesebično bore in žrtvujejo za narod. Dejanje romana je vseskozi napeto, psihološko razpedito ter je slika podivjanih razmer po deželi po krivdi fanatičnih župnikov in klerikalnih priganjačev, ki se vrši že tisočletja ter povzroča med ljudstvom največ pohujšanja. Ker je avtor svoj izredno zanimiv roman v knjizi še razširil, bo roman dobrodošel tudi onim, ki ga poznajo deloma že iz »Jutra«. Senzacionalni roman se sam priporoča. Manjkati ne sme v nobeni knjižnici. Cena 30 Din, vezan 40 Din, po pošti 2 Din več.

— Prijateljem naroda. Sva pitanja društvenog života, klasna i socijalna, tehnička i industrijalna, finansijska, privredna i trgovačka zaštićena su naročito organizacijama, koje ta pitanja rešavaju, promiču i privode u život. Samo je jedno područje ostalo bez ikakove zaštite i organizovane snage, koja bi ga unapredjivala, prepušteno samome sebi i vlasti slučaj, naime moralno i etičko područje narodnog života. A jer su moralna svijest čovjekova, njegov duh i karakter glavne poluge ljudskoga napretka i osnov, bez kojega nema ljubavi i mira među ljudima, očito je da se današnji opći kaos i društvena poremećenost imaju nužno dovesti u vezu sa nedostatkom čudoredja i morala u pojedinačnom i društvenom životu. Treba onda potražiti nove puteve i organizovanim silama preći na rad oko pročišćavanja naših duša i upostavljanja prirodnih i etičkih odnosa, kako bi vrednote srca i uma iz svog podređenog položaja, u koji su zapale prevlašću surovog materijalizma, iskrle na površinu i zauzele dostojno mjesto u ljudskome društvu. Pošto se ovde radi o sigurnosti i sreći naroda, a napose o ugozju, koji je eminentno društveni problem i koji bi trebao u porodici, društvu i školi doživiti svoju obnovu u stvaranju kulture srca i duše, treba da se za ta pitanja zainteresuju svi pravi prijatelji svoga naroda s jednog na drugi kraj domovine. Stoga potpisani u cilju zblizanja moralno konstruktivnih duhova i eventualno njihove organizacije, sazivamo javni kongres u Sarajevu za 9., 10. i 11. augusta o. g. sa željom da grad, u kome je planula varnica za naše političko oslobođenje, udari također osnov moralnom preporodu i duhovnoj obnovi našega naroda. Kongresu može pristupiti svak, bez obzira na plem, vjeru, spol ili staež, ko ima samo volje, sprema ili smisla da pridonese svojoj do izgradnje naše narodne etičke kulture. Učesnici kongresa imaju najaviti na vrijeme svji dolazak, kako bi se u današnjoj stanbenoj krizi blagovremeno pripremilo konacišća. Pisma u pitanjima kongresa imaju se upravit u uredništvo »Uzajateljca«, Sarajevu, Škerića ul. 7. Sarajevu, 10. marta 1925. Miljenko Vidović, urednik »Uzajateljca«; insp. Stanko Pavličić, profesor; Salih Ljubunčić, nastavnik; Emil Petrovič, književnik; David Levi, nastavnik; Jovanka Štjak, predsjednica Mjesne zaštite djece; dr. Saif Sikirić, profesor; dr. Bruno Curinaldi, lekar; inž. Djordje Vidović, profesor; Jela Vostojčić, tajnica Ženskog pokreta; profesor Ante Odčić, direktor »Napretka«; Gabriel Jurkić, akad. slikar; Stjepan Janković, profesor; dr. I. Turina, inžinir, šef Rudarskog odsjeka; ovanka Čubrilović, predsjednica Ženskog pokreta; dr. Matija Lopac, profesor; dr. J. Čremošnik, profesor; dr. med. Izidor Izrael.

— Branislav Nušić, Narodni poslanec. Komedija v tri dejanja. Poslovni in fin. Govekar. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1925. Cena Din 18.—, s poštnino 73 para več. Kot deveti zvezek »Odras«, zbirke gledaliških iger je izšel za jubilej najboljšega srbskega komediografa Branislava Nušića njegova najuspešnejša socijalno politična komedija »Narodni poslanec«. Nobe- n Nušićeva komedija ni bila tolikokrat igrana po srbskih in hrvatskih odrih, saj je vedno aktualnejša. Komedia je polna najbolj učinkovitih komičnih situacij, izvrstno naslikanih značajev in od začetka do konca napetega, velezabavnega dejanja. Borba za skupščinski poslanski mandat med različnimi kandidati, čistimi, inteligentnimi in med koruptivnimi, analfabetskimi, volilna borba, v kateri si stoje kot nasprotniki ne le tast in zet, tašča in hči, nego tudi stric in teta, raznovrstni agitatorji, revolverski novinarji in podkupljivi policisti, je podana s toliko dramatično silo in humorjem, da žanje »Narodni poslanec« povsod največji uspeh. Ta komedija je najvernejša slika volitev po Srbiji okoli devetdesetih let, velja pa še za marsikateri volilni okraj današnje Jugoslavije. Igralci imajo v tej igri najbolj hvalne vloge, publika pa ob nji ne priha- ja iz smeha. Hkratu je komedija literarno najbolj posrečena politična satira v vsi jugoslovanski dramatik. Zato bo vsem našim odjem posebnou dobrodošla in jo naj- topleje priporočamo! Naroda se pri Ti- skovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova uli- ca št. 54.

— Zbori. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec. Izšla je 3. številka, v kateri sta objavljena St. Premlovski zbor »Naše gore« in E. Adamečevski zbor »Mešani zbor« »Kaj ti je, Mojca«. List vsem jugoslovanskim pevskim zborom in ljubiteljem lepe pesmi toplo priporočamo v naročbo. Naročila sprejema po dopisnici pevsko dru- šтво »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

— Vino in voda. Preprič med njima v sprev. Za 3 glasni zbor in dvospev s spremljevanjem klavirja ali harmonija. Priredil A. Kosi, šolski ravnatelj v Središču ob Dr. — To je naslov skladbe, naslanjajo- če se deloma na narodno melodijo, ki si bo radi svoje melodioznosti in lahke spre- ma mah osvojila srca naše mladine. Cena partituri 12 Din, besedilo in navodilo pa 3.25 Din. Dobi se pri skladatelju v Središču in pri vseh večjih knjigotrdcih. Solam in izobraževalnim društvom to deče toplo priporočamo v nakup in tudi izvajanje.

— Nove poljske opere. Nova poljska operna dela, ki pridejo na oder v Varšavi se leio, so: Szymanovskega »Krol Roger«, Joteykov »Zygmunt August« in Noskowski - Guzewskega »Zemsta o mur granicz- ny«.

— Književna republika, januarja šte- vilka, prinaša članke Križevca, Advokata Mi- jo Radoševića kao pučki tribun in pamfletis- ta, Djure Dimovića Baš - Čelika, nadalje članek Cesarca, Teatar na novim putevima, Vašić, Zavera protiv kralja Aleksandra Ob- renovića.

— Cerken koncert v stolnici priredi v ponedeljek 23. marca ob pol osmih zve- čer stolno Cecilijino društvo. Na sporedu so izbrane orgelske skladbe, ki jih bo iz- vajal ravnatelj stolnega kora Stanko Pre- mrl, in pevsko točko, izbrane starejše in novejšje, postu primerni cerkvene pesmi de- loma a capella, deloma z organi, ki jih bo pel stolni pevski zbor. Vstopnice in spo- redit s besedilom se dobivajo v ugodovno- ski knjižarni. 579/a

— Jugoslovanske Njive. 6. br. od 16. marta donoslo prigodom Masarykove 75- godišnjice članak dr. D. Prohaska o utje- čaju Masarykova na našu omladinu kon- cem prošloga vijeka s obzirom na skreta- nje narodnog jedinstva i rada u narodu; zatim konac Vojnovičeva članka »Spjlet pred šestdeset godina« i početak opširnije za- snovane radnje dra Grge Novaka o odnoša- ju Italije prema jugoslovanskom jedinstvu. Od novela nalazi se u ovom broju svrše- tak Nazorove »Vode« i Šimunovićeve »Pr- stenake«. Pjesme su objavili Stanišavl St- mić, Jovan Radulović i L. Trtak. — Obilan pregled donosio članke o knjigama B. Ko- vačevića, I. Mamuzića, E. Zole, M. Bega, Br. Čosića i dr., zatim vijesti iz kazališta, nauke i politike od A. Kovača, I. Mamu- zića, A. Barca, N. Pedorova, dr. M. Kusa i t. d.

— Ivan Matičić: U robstvu., roman tuge in boli. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1925. Strani 255, 80. Cena trdo vezan Din 46. Avtor znane knjige »Na kr- vavi poljanah« je napisal roman, v kate- rem je simbolizirana prestreljena tragika suženstva: plamen in mč, skrtanje zob, jok, obup, gnev, ljubezen, sovraštvo, usmiljenje, nasilje, kletev, molitev, tajnost, goščave, umorstvo, strahovi, grobovi, bridzi, zver- ne. Glavna zamisel drame je obupna, a trda borba človeka proti Zlobi, pravice proti nasilju ter iskanje resnice, živo prikazana trda borba neoboroženih in slabotnih proti

oboroženim in nasilnim. Izviran simbol ja- nega naroda, ki potrebuje utehe in ljube- ni, katerega treba prikovati na rodno gru- do, poglediti z n a č a j. V knjigi je tragično izražena strahota suženstva, tega največ- jega zla na svetu. Dejanje je skozi in skozi skrajno napeto, kar čitatelja vže in pri- klene nase. Zato bo prodira knjiga v naj- širše sloje in srca našega naroda.

— Dr. I. Plečnik: Repetitorij Anatomi- je, IV. Obtočila. Splošna knjižnica št. 43. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 72. strani. Cena broš. Din 22. — V nadaljevanju serije »Kratkega repetito- rija Anatomije je pravkar izšel četrti zve- sek, ki obravnava obtočila. V kratkem zve- dila še ostale dva zvezka, namre. V.: živ- čevje in VI.: čutila, tako da bo ves si- stem anatomije v šestih zvezkih zokro- žen. Is popravševanja po prvih zvezkih se dš sklepata, da je bil ta hratek repetitorij anatomije potreben in praktičen.

— Socijalni prepovedi. Pravkar je izšla dvojna številka lista, ki ga izdaja kot svoj službeni list ministrstvo za socijalno politiko. Uredništvo se nahaja v rokah inšp. tega ministrstva g. Dušana Jeremića. Ta dvojna številka se predstavlja z zelo bogato vsebino. Nahajamo med drugim članke: Lj. Protića, Duhovna kultura v kraljevini SHS po svetovni vojni, dr. Rado- savičevića, Vzgoja novega pokolenja, Ver- nera, Uporaba zakona o zavarovanju de- lavcev itd. Slede zanimivi socijalni pregled- di. Ta naš najboljši socijalni časopis stopa sedaj v peto leto in izhaja enkrat meseč- no. Prinaša članke o socijalnih vprašanjih od piscev iz cele države. Ga toplo priporo- čamo!

— Ševčikov kvartet v Madridu. Kvar- tet Čeha Ševčika se mudi v Madridu, kjer je na koncertih nastopil že dvakrat s si- jajnimi uspehom.

— Otvoritev židovske univerze v Jeru- zalemu. Zunanje ministrstvo je dobilo iz Londona potom našega poslanstva oficijel- no obvestilo, da se 1. aprila 1925. v Jeru- zalemu otvori s svečanim predavanjem Bal- fourja židovska univerza. Naša vlada je po- zvana, da odpošlje tja svojega delegata.

— Predavanje o dobrovoljskem pokretu. — V društvu »Soša« je predaval v so- boto zvečer g. prof. Jeras o dobro- voljskem pokretu pred številnim ob- činstvom. Uvodoma po pozdravu Primer- cev je omenil predavatelj narodno gibanje dijaške omladine okrog leta 1905, ki se je zbiral v Mestnem domu. L. 1910. je prepo- toval kot dijak v družbi dveh sošolcev peš Hrvatsko, Slavonijo, Loseno in Srbijo. V Beograd so došli prav na dan, ko je ri- spelo tjakaj pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Pri tej priliki so se seznanili s po- kojim polkovnikom Vukosavcem, vipav- skim rojakom (klicil: Slava mu!), kateri je ves srecen v družbi mlila slovenskih di- jakov pripovedoval takrat, da je pred 45 leti odvrnil uniformo avstrijskega vojaka ter odšel v Srbijo hajduk vvat in družbi bla- gopokojnega kralja Petra za osvobodjenje zaslužnjih bratov izpod turškega jarma. Razumljivo, da je to znanstvo naredilo na nje največji vtis. — Oč izbruhu balkanske vojne je hitelo mnogo Slovencev in Hrva- tov preko meje, da se bore ramo ob rami z brati Srbi za osvoboditev južne Srbije. Njih na čelu pokojni starosta Sokolskega Saveza dr. Oražen, dr. Štjamer in drugi (klicil: Slava jim!). — Zmage Iugoslovancov so bile tri v peti Germanom in Madžarom. Prišli so rovat zlasti proti Srbiji: in v poletju leta 1914. je hrnulni iz »emuna proti Beogradu avstrijski top, oni strel, ki je vžgal svetovno vojno. Takrat je bil pre- davatelj v Valjevu, kamor je došel neka; preč Tu se je zbirala komitaska četa pod vodstvom kapetana Vuka Pivovića. Bilo je 500 mož, različnih stanov in starosti: de-

javci, kmetje, inteligenti, popl, vsi oboro- ženi do zob, eni v vojaški, drugi v četaški ali civilni obleki. Predavatelj se je takoj javil kapetanu, ker je smatral to za svojo dolžnost. Dobil je puško in naboje ter ostalo opremo. V turistiški obleki in onankah se je prelevil v šajkačo v komita. Četa je hitela proti Drini na srbsko nejo pred re- gularno srbsko vojsko. Ko so se po težkih izgubah morali umakniti pred avstrijske premočje, zadivljale so pijane midžarske horde po teh zapuščenih krajih. Napili so se rakije v srbskih kočah, prebivalstvo pa po- kliali. Ko je srbska vojska pozneje poislula Avstrijce zopet čez Drino, je bil priča groz- nih prizorov: povsod požgani domovi, m- rišči. Kako so divjale te tolpe nad nogoim srbskim narodom, naj služita dva primera: Iz napol razdrte kočje se je širil nozosen smrad. Pri vstopu se je nudil grozen pri- zor. Nagromadenih je bilo polno trupel, starci, otroci, naga ženska trupla z odreza- nim prsi. Na drevesu je visel obešen srbski komitaš. Nebroj ran na telesu, grozno spačen obraz je pričal, da so ga avstrijski divjaki mimo grede z bajoneti nabadali. Po dokazih take posurovelosti in nečloveškega divjanja pa je število komitašev le rastlo; mnogo Čehov, Slovencev in Hrvatov, ki so prešli ob ugodnem trenutku na srbsko stran, je vstopilo v dobrovoljske čete. — So pa bili žal tudi taki, ki so govorili: »Sv- Slovenec, toda ostanem Avstrijci!« — Av- strija bo ostala, Franc Jožef bo živeti itd., tako so trdili, in ostali vojni vitezki na- prej. Komitске čete so vedno naraščale. Spomladi leta 1915. so došli prvi dobro- voljci iz Rusije, med njimi mnogo Čehov. Ko se je srbski narod umikal preko Albani- je, so bile komitaskе čete zadnje, braneč do zadnjega srbske zemlje. V poznejših srditih bojih na Dobruđzi bili so po iz- javi nekoga angleškega državnika dobro- voljci »najboljši jeze« proti germanskim »Drang nach Ostene«. — Ko so se na Ru- skem jale formirati češke dobrovoljske le- gije, vračali so se bratje Čehi med svoje oddelke.

Končno je bila prebita solunska fronta. kler so se nevstraheno borile dobrovoljske divizije, sestoeje iz Srbov, Hrvatov in Slovencev ter iz 30.000 ameriških Jugoslo- vencov, ki so se ramo ob rami junaško bo- rili za osvobodjenje svoje stare domovine.

Dobrovoljci, kateri so vse žrtvovali, med njimi tisoči življenja, so se vračali po- samno v svojo odrešeno domovino, zmuci- ni, brez sredstev. Nihče jih ni pozdravil, brez sprejemov so se vrnili na osvobodeno slovensko zemljo, niso pa imeli zanje raz- umevanja slovenski avstrijskanti; zakaj prav v tem času se je ustanovilo »Društvo bivših avstrijskih oficirjev«, katero je kon- čno vlada po dolgem obotavljanju vendar- le razpustila. Predavatelj je obžaloval, da se dobrovoljce v javnosti vse premoalo vpo- števa, toda to jih ne odvrača od nadaljne- ga dela, ker jih bo Jugoslavija še potrebo- vala. Kakor na srbskih poljanah, v Dobru- dži in na solunski fronti, ramo ob rami Srb, Slovenec in Hrvat, tako bodo vedno delo- vali za resnično ujedenje jugoslovanskega naroda. Končno je g. predavatelj še omenil jugoslov. dobrovoljstvo na italijanski fronti, katerega je organiziral dr. Piv- ko (klicil: Slava!). Pivkove knjige — po- udarja govornik — bi morale biti v vsaki narodni hiši. — Dr. M. Pivko je oprostil Staneza Vidmarja, ki bo v kratkem posebej predaval o dobrovoljstvu na italijanski fronti. Ob zvokih orkestrera je g. Sili- goj zaključil lepo uspeši večer ter se za- hvalil g. predavatelju.

641

642

Zlatorog mlo ima visoko čistilno moč, je jako izdatno in zašamčeno nesškodljivo. Zato zahtevajte vedno le Zlatorog mlo!

641

642

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

Ko je stopal po stopnjicah doli na dvorišče, da se vsede v voz, je ježno škripal z zobmi: »Histerična ženska, pride čas, ko te ozdravim od takšnih kapric!«

Ko je kočija v naglem diru drdrala preko praš- ne ceste, je vprašal adjutanta, ki mu je sedel na levi:

»Kaj pravite o grofici, grof Wolkenstein?«

Častnik je ravnodušno pripomnil: »Polnokrvna ženska najživahnejšega temperamenta, cesarska vi- sokost, kakor vse Madžarke. Toda njena strastve- nost se mi zdi kakor bleščeč žaromet, ki se takoj razprši. Bolj mi ugaiajo nemška dekleta z njih pristno, vstrajno, srčno toploto. Jaz nimam nobe- nega nagnjenja za ekstrofne ženske.«

Nadvojvoda je nagubančil čelo.

»Vi ste čudak, Wolkenstein. Okostenel samec ste, ki se mu ne more očitati niti najmanjšega gre- ha. Kakšno sodbo izrekate o ženskah! Pa nekaj Vam povem: Jaz imam eno izmed nemških žena, ki jih Vam tako povijšujejo. Pristne, vstrajne, srčne toplote nisem našel pri nji.«

Nadvojvoda se je zakrohotal in ni opazil, kako so pod plavim adjutantovim brki jezo zatrepale ustnice, ki so jih trdo stiskali blesteči zobje. Vitka, a močna roka je krčevito zgrabila za ročaj ob sablji. Njegov glas je donel spremenjeno, skoraj grozeče, ko je odvrnil: O njeni cesarski visokosti gospe nadvojvodinji pač ne smemo rabiti takšnih prispeodob. V svoji ženski časti pač stoji previsko- ko, da bi jo mogli imenovati pri takšnih prilikah.

Nadvojvoda je bil še vedno pri najboljši volji. No, no, Wolkenstein, nikar ne igrate tako užaljene- ga kavalirja, sicer bi moral misliti, da ste zaljubl- jeni v mojo ženo. Hotel sem samo ugotoviti po- poln nedostatek srčne toplote in v to sem kot sre- čen soproj tudi upravičen.

»Cesarska visokost, ali mi dovolite ponižno pripombo?«

Nisem hotel spravljati v razgovor kneginjo, mar- več sem hotel samo označiti muhavo razpoloženje gospe grofice. Grofica Aranka Sztaray se semtertia vede, kakor kakšna koketa.

»Vkljub temu me je spodila, Wolkenstein. Spo- dila me je, kakor dečaka, ker sem bil malo prestra- sten, ker sem hotel imeti kar vse. Vrag naj razume to žensko. Tako strastveno je koketirala z mano in nujno povabila na lisičjo lov je vendar bila že pravzaprav ljubljana.«

Grof Wolkenstein se je brezbrizno igral z zla- tim portepejem na svoji sablji.

»Ako sem prav opazoval, cesarska visokost, je veljala koketnost grofice Aranke v prvi vrsti kne- zu Herbersteinu. Ta že zdavna lazi za grofico, ven- dar pa se neče nikdar končno izjaviti. Grofica pa se mora v kratkem omožiti, zakaj njeno posestvo je čez in čez zadolženo. Cesarska visokost bi naj bili kot pripraga, da bi se kneza spravilo iz njegove neodločnosti.«

Ni imel posebno pametnega izraza Otonov obraz, ko je poslušal to tajnost.

»Ali je mogoče?« je spregovoril zategnjeno, tega ne morem verjeti. Kje pa ste to zvedeli, Wol- kenstein?«

»Deloma iz lastnega opazovanja, deloma pa mi je to povedal Herberstein sam, ki je moj prijatelj. Zateleban je v grofico, toda ne zaupa ji popolnoma. O nji krožijo najrazličnejše govorice. Smatram jih za pretirane in grofico vkljub njenemu ekcentrič- nemu vedenju za bolj nedolžno, kakor se kaže. Da, tako krčevito išče bogatega moža, tega so krive njene imovinske razmere.«

»Toda saj je vendar z menoj koketirala.« je vstrajal nadvojvoda. »Zaljubljen je bila vame ni samo dogodek s »farjem« danes jutraj jo je osup- nil. Mislim sem že, da jo osvojim v prvem zaletu.«

»S tem grofica ni računala, cesarska visokost. Kot dama se je čutila vama pred Vami in je hotela kneza napraviti ljubosumnega.«

Nadvojvoda je nevrno zmajal z glavo. Grofovo pojasnilo mu ni ugaia. Vso nadaljno pot sta mol- čala. Na kolodvoru, kjer so potniki morali še čakati na prihajajoči vlak, se je nadvojvoda spreha- jal z grofom na peronu, dočim je služničad priprav- ljala prtljago, da jo zaneše v vlak. Mahoma je nad- vojvoda obstal in vprašal: »Povejte mi vendar, Wolkenstein, zakaj me niste svarili, ako ste po- znali groficične namene? Potem bi se ne bil tako nerodno zapletel v njene mreže.«

Za hip je oblija jedka rdečica grofovo lice. Zde- lo se je, kakor da bi se vleglo neko dušeče čustvo negotovosti na njegovo blsvto, ki ga je sicer imel popolnoma v oblasti. Nato je pripomnil:

»Cesarska visokost, ste bili naravnost navdu- šeni, ko Vam je grofica poslala vabilo. Ne bilo bi umestno, ako bi se jaz vmešaval v stvar. Polg- tega sem vedel, da pričakuje njena cesarska vi- sokost gospe nadvojvodinja svoj težki trenutek, ter se zavedal, da se mora čuvati prd vsakim raz- burjenjem. Projektirani lovski izlet je bila torej ugodna prilika, da se zasigura v palači popoln mir.«

Nadvojvoda je obstal. »Z eno besedo, Wolke- stein, spravili ste me z Dunaja, da bi moji soprogi preskrbeli mir. Ako bi ne bili tako izrazit sovra- žnik ženskega spola, bi moral v resnici misliti, da ste zaljubljen.«

Zopet je grofa oblija rdečica, vendar si je no- meral iz trenotne zadrego s lahkim smehljajem.

B. Drenik.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. marca 1925.

Nacionalna omladina in naša javnost.

Devetnajsti marec bo praznik nacionalne omladine ljubljanske univerze, bo dan čistega in mladeniškega nepokvarjenega veselja. Tega dne namreč razvije na svečan način akademski klub »Orjuna« svoj prapor, simbol vzvišene nacionalne ideje. Zbrale se bodo ta dan v beli Ljubljani čete nacionalistov s svojimi voditelji na čelu, da obnove prisego bratstva in složnega dela za našo idejo.

Toda ne veselje, nego predvsem resno in pozitivno delo mora biti ona vez, ki drži nacionaliste, še posebno pa nacionalistično omladino, iz vrst, iz katerih izidejo bodoči javni in kulturni delavci ter politični vodje naroda. Zato smatram, da ni odveč, ako naslovim teh par vrstic in na omladino in na našo narodno javnost.

Naša predvojna omladina, ki je bila nad vse delavna, polna borbenega duha in prekipelavega nacionalnega navdušenja ter idealizma, ki je dobro razumevala najiskrenejšje želje in more, da nezavedne težnje narodove duše po politični osvoboditvi in narodnem ujediniženju, ki nam je dala borce, kot so bili Endlicher, Jenko in drugi in ki je slednjič v uresničenje svojih idealov v vrstah junških dobrovoljcev, ob rami z junškimi vitezi šumadije in zapadnimi zavezniki prešla svojo mlado kri ali pa trpela po zatohlih ječah in taboriščih — ta omladina bodi vedno svetel vzgled in jasno videno kačipot tudi današnji omladini, na kojoj so žal, kakor skoro na ves narod, kvarno vplivale vojna in razdrapanje povojne razmere.

Da usmerijo našo omladino s politične strankarske in nacionalno-politične neorientiranosti, apatije napram vsemu, kar je lepega in vzvišene, in s politične materijalizma — zopet pravo pot pozitivnega nacionalno-kulturnega in socialnega dela, idealizma in borbenosti, zato so se osnovala akademske Orjune.

V njih naj vzraja, kakor v skrbno gojenem sadovnjaku plemenito sadje, nova generacija intelektualcev s širokim — jugoslovenskim, slovanskim in obče človeškim obzorjem, generacija je klenih, neustrašenih značajev, idealnih narodovih preporoditeljev ter moralno nad pokvarjenostjo naše dobe visoko stoječih resničnih demokratov. Da pa vraslo narodu taki borbeni in samonikni značaji, ki ga povedo lepši bodočnosti nasproti — zato je potrebno intenzivno delo v akademskih klubih Orjuna, ki pa morajo v dosegu svojih idealnih stremeljenj najti poleg moralne tudi gnetno podporo s strani narodnega občinstva Akademski omladinski klub sama pa se mora posvetiti čim intenzivnejšemu strokovnemu študiju in čim večjemu nabirajočju, ker bo mogla ideji, narodu, državi in našemu ugledu v širnem kulturnem svetu koristiti le z res strokovnim znanjem in požrtvovalnim delom. Zato kličem nacionalni omladini Jugoslavije v teh dneh veselja: »Pomozi Bog omladinci! Na delo!

— O jugoslovenski gostoljubnosti in toleranci piše beogradskega dopisnika »Neue Zürcher Zeitung« v svojem nastavku »Belgrader Bilder« nastopno: »Povsod najubudnejši sprejem, najpriaznejša vlnudnost, dobro vplivajoča slovanska gostoljubnost. Stara generacija govori dobro nemško, mladina hoče govoriti le francosko. Toda vedno, na vsako vprašanje in v vsakem evropskem jeziku sledi priazen odgovor, o šovinizmu ni ne duha ne sluha. Polg cirilskih napisov francoski, celo nemški na oficijelnih poslopih; nobenemu človeku tu ne pade na misel, da bi smatral v takih zunanostih morda ogrožen slovanski državni značaj. Ta nacionalna toleranca vlada tudi v vsem življenju te države, na ulicah povsod. Tu nosijo svoje slovanstvo kot religijo v srcu, kot skromno vero v upanju polno, edinstveno jugoslovensko bodočnost.« — Tako sodi Švicar — kako brezpametno pa kriče v svet le predestokrat naša domači Nemci, pa tudi naši — huraslo-slovenci in hurasamohrvatli!

— Grem'ja trgovcev v Ljubljani izredni zbor zahtevalo nekateri ljubljanski trgovci. Da ne bo slepomiselnosti in zaviljanja, je treba pribiti nekolič dejstvo, da grem'ja ml., Uran, Debelak in drugi, ki sedaj agitirajo za izredni zbor, so bili na zadnjem običnem zboru navzoči in jim ni niti na misel prišlo upravičati pravilnosti sklicanja zbora ali protestirati proti nepravilni volitvi. Bil je čisto zadovoljni in so lepo volili in vse je bilo v redu. Tudi v določenem štirinajst dnevnem roku niso podali pritožbe proti volitvam. Šele ko je izšlo naše število nezapravo, je prišlo stvar v tek. O. Jelačin ml. ta nezapravo peče bolj, kot vse ostale in hotel bi ta madoz izbrisati. Ve, da je to tudi najboljše sredstvo za potrebno rehabilitacijo. O. Jelačin ml. je bil šest let trgovski bog Slovenije. On je govoril, zastopal in reprezentiral v imenu trgovskega stanu. Ugovora ni bil nikdar. Nikdo se ni upal nikoli nasprotovati njegovemu delu in to je njegova zgodovina.

lo s precejšnjo poročlo samozavestnosti in domišljavosti. Zdi se, da je dobil 11 nezapravo, ču, da so mu izpodkopal tla pod nogami in ve, da gre le za eno. Ali odle, da vekomaj iz javnega trgovskega življenja ali pa mora on zmagati in pognati vse nasprotnike. Zaveda se g. Jelačin ml. resnosti položaja in dela, dela z vso paro in vsemi silami, da se ohrani. Najvažnejši mu je ljubljanski trgovski gremij, in tu je hotel zadati vsem onim, ki so mu zakleli, tako ne gre dalje, odločilni udarec. On bi hotel pognati pri ljubljanskem gremiju vse tiste, ki so mu odkrito pogledali v obraz in povedali, kar mu je šlo. To ga boli. Zato morajo ti vsi past, da vstane na novo nad njimi g. Jelačin ml. in začel je tiso lajno o politiki, o nevarnostih trgovskih prostorov po celi Sloveniji navtiati, da bi odvrnil misel od tiste velike krivde, ki jo ima. Kako pa je bilo takrat, ko je prinašal Trgovski list pod Jelačinovo komando oklice na trgovstvo o priliki volitev in takrat, ko je kandidiral g. Jelačin ml. v občinski svet, je bila gremijalna pisarna ljubljanskega gremija Jelačinova volilna pisarna. Takrat, ko je on politiziral, je bilo vse dobro. Ugo. o. v. je treba, da je g. Jelačin ml. prvi zanesel politiko v strokovne organizacije. Ko je dobil g. Jelačin ml. v ljubljanskem gremiju formalno nezapravo, povsem nepolitično, je ker se mu je odrekla spočnost za nepristranskega in nadstranskega voditelja, tedaj je napel vse sile, da požene gospodo, ki so si dovolili obsoditi ga javno. Ker se ne da pravno izločiti g. Jelačina od kar tako odstrani, zahteva sedaj pod pretezo nepravilnosti zadnji hvaljev izredni zbor. M. št., da so ljubljanski trgovci toliko omejeni in neinformirani, da bodo kar lepo naselili njegovi tako nedolžni zahtevi, ki pa ima edino ozadje: novi gremijalni odbor naj g. Jelačina ml. zopet r. h. bil. lra. Kajti če bo g. Jelačin ml. v Ljubljani zopet trdno sedel, potem menj ugnati tudi ostale. Treba je ugovoriti, da je vse o. lro, zakar zahtevajo nekateri izredni zbor, le krinka in gre vprašanja le: za ali proti Jelačinu ml. in začeli so po Ljubljani pod raznimi pretežami nabirati podpise. Nekateri trgovci, ki so dali povsem neinformirani svoj podpis, so ga preklčili, čim so doznali za kaj gre, večina pa izjavlja, da so naselili raznim lažem in prevezam, s katerimi se je pri nabiranju postopalo. Znanj in izpričanih slučajev je toliko, da na željo lahko, če kateri izmed tistih gospodov to želi, javno ugovorimo in ožigosamo metode in izjave in zapeljavanja, s katerimi so posopali. Poleg šefov so podpisovali tiste pole in priiskali štampilje tudi nepravični podpisovalci, so rudniki in kontoris inje in taki, ki so v konkuri in ki n. majo niti obrti. Tako so nabrali menda 375 podpisov za prazen nič. Posebno so se izkazali pri tem nekateri klerikali trgovci, ki so pripravili pridobiti g. Jelačina ml. stari ugled in zahtevalo zato, kot malnkotno protiuslugo, da se jim izroči ljubljanski gremij. Ti gospodje ugenjajo sedaj poliko, zakaj v boj za gospoda Jelačina ml. so šli sedaj le klerikali in pa grupa g. dr. Ravnlherja.

— Soireja pri našem dunajskem postanku. Dunajski listi poročajo o soireji, ki jo je te dni priredil naš dunajski postanik Milojevič s soprogom. Soireje so se udeležili najvišji predstavniki avstrijske republike s predsednikom Heinichem in soprogom, nadalje ves diplomatični kor. Pri koncertnem delu so sodelovali jugoslovenski umetniki, Nikola Zec je bil arlie iz Čajkovskega in Verdija, prof. Trost je predvajal Rachmaninov preludo in Chopinovo polonezo, pevka Kummer z ljudske opere pa je odpevala nekaj srbskih pesmi. Po superju se je vršil ples, pri katerem so opazili dunajski poročevalci veliko lepih žen in deklet.

— Teirja severnih in južnih Slovencev. O tej zanimivi temi bo predaval glavni urednik Rasto Pustoslavšek v petek 20. t. m. v Mestnem domu ob 20. — Zlasti obširno govoril o državnoopravnem ujediniženju Čehoslovakov in Slovencev v XIII. stoletju, ko se je ta slovanska država razprostirala od Krkonošev do Jadranskega morja. Po predavanju predvajanje krasnih slik — okrog 50 — ki so skoraj vse v živih naravnih barvah. Naše narodnomislele občinstvo opozarjamo na to prireditve.

— Javna zahvala Ljubljani. Povodom gostovanja v Ljubljani dne 5. marca t. l. ki je bilo združeno s proslavo 25letnice mojega igralskega delovanja, sem sprejel toliko čestitk in vidnih dokazov simpatij cenj ljubljanskega občinstva, da nisem utegnil radi svoje nenadne bolezn, da se za nje osebno zahvalim. Čast mi je javno zahvaliti se: kr. velikuemu županu g. dr. Baltiču, gerentu mesta Ljubljane g. dr. Puču, g. dr. M. Zarniku, upravi Narodnega gledališča, dramaturgu g. O. Zupančiču, režiserju g. O. Sestu in zastopniku ljubljanskih akademikov g. C. Debevcu — za njihove iskrene čestitke, odnosno javne pozdravne govore, s katerimi so povečali moji jubilej. Velika hvala cenj. posebnikom loz. Splošnem ženskemu društvu, »Klubu Primorke«, ljublj. mest. odboru Udrženja gledaliških igralcev SHS, gojencom kr. muzičke akademije iz Zagreba — za krasne darove. kakor tudi vsem ostalim ljubljanskim darovalkam in darovalcem vencev in rož — svojim dragim tovarišem in tovarišicam — ki so me z njimi obsuli na odru. Hvala pa tudi ljubljensmu občinstvu, prijateljem in znancom, ki so počastili mojo proslavo. Dožnost mi nalaga, da se tu spomnim še nesreče, ki me je v sredi dohiteila, svoje telesne poskodbje in g. dr. Avramoviča, ki mi je v pozni nočni uri po jubileju nudi prvo zdravniško pomoč. Hvala mu najlepša, a pravtako tudi primariju kir. oddelka državne bolnice g. dr. Derganca. — Hinko Nučič, redatelj Narodnega kazališča v Zagrebu.

— Obsodba radičevskega novinarja. Sodni stol v Zagrebu je včeraj obsodil Franjo Slavica, urednika »Hrvatska Sloboda«.

ki je glasilo Radičeve stranke, na pet mesecev težke ječe radi raznih tiskovnih deliktov in radi zločina izsiljevanja. Slavica je v svojem listu hujškal Hrvate na plemensko mržnjo, čuval prott enotni državi ter je pisal lastniku igralnice »Pistolet« grozljivo pismo, v katerem zahteva 3000 Din, da ne objavi v listu gotovih zanj, sramotnih stvari.

— Poštni čekovni zavod v Ljubljani je spremenil svoj naziv ter se na podlagi tozadevnega odloka g. ministra za pošto in brzojav odsej imenuje »Poštna hranilnica kraljevine SHS, podružnica Ljubljana«, ozi. »Poštna štedionica kraljevine SHS, Ljubljana«. Enako sta spremenila svoje sedenja nazive tudi ostala dva poštna čekovna zavoda v Zagrebu in Sarajevu.

— Zasluzna delavka za čisto-jugoslovensko zasluznost. Te dni je praznovala svojo 60 letnico g. Zorka Horokova v Pragi, ki si je pridobila s svojim neumornim delom velike zasluge za bližnje spoznavanje Jugoslovenov zlasti Srbom med Čehoslovaki. Ga. Horokova je rodod Sibinkinja, vnukinja znanega borca za srbsko svobodo Količa, ki so ga Madžari ulili. V svojem 18. letu se je poročila s češkim zdravnikom dr. Horokom in je skupno z njim delovala za poglabljanje slikov med Čehi in Jugoslovenci. Njen goslojni dom je bil vsakdar odprtjen vsakemu Jugoslovenu. S češčine je preložila celo vrs o del za Srbsko biblioteko, s srščine pa na češki jezik več gledaliških igr, zlasti Nastičevih. Najzaslužnejše njeno delo je bilo prireditve razstave »Srbskih žena« l. 1919 v Pragi. Bila je predsednica osrednjega društva čeških žen in je odbornica Českoslovaške jugoslovenske Lige. Češki dnevniki se spominjajo njenega jubileja in s pohvalo omenjajo požrtvovalno delo za českoslovaško jugoslovensko vzajemnost.

— Nova pravoslavna cerkev. V Banjaluki začno v kratkem graditi novo pravoslavno cerkev, ki bo stala sredi mesta. Banjaluka dobi z novo cerkvijo eno najlepših zgradb.

— Program kolonizacije. V ministrstvu agrarne reforme je izdelan podrobni načrt letošnje kolonizacije. Kolonizacija se začne še ta mesec v kosovskem okraju. V aprilu se bo nadaljevala v bregalniskem okraju, v juniju in juliju v okolici Subotice, v avgustu in septembru v okolici Osijeka in v oktobru v kumanovskem okraju. V ta namen je izdelan poseben pravilnik o razmetitvi kolonistov.

— Profesor Wassermann umrl. V Berlinu je v starosti 59 let umrl profesor dr. Avgust Wassermann, ki je odkril po njem imenovano Wassermannovo metodo, s katero se da točno ugotoviti v človeškem telesu sifilis. Njegova iznajdba je bila v medicini epohalnega pomena. Šele ta metoda je dala zdravniški znanosti možnost, da se je mogla z nado na uspeh posvetiti zdravljenju te strašne bolezni. S to metodo se je dokazala zveza med sifilismom na eni in med paralizo in tubesom na drugi strani. Pokojni Wassermann je bil tudi sicer kot zdravnik kapaciteta. Njegova raziskovanja glede pobijanja rak s kemičnimi sredstvi so vzbudila v zdravniških krogih velik interes, in kdo ve, ako niso pokazala edino pravo pot pri zatiranju tega strašnega človeškega morila. Wassermann je bil sotruden prof. dr. Ehrlicha, ki je, kakor znano, iznašel sredstvo proti sifilisu. Rodom je bil Bavarec, zapustil je ženo Dunajčanko in dva sina. Bil je eden največjih diagnostikov vseh časov in njegovo ime bo zapisano z zlatimi črkami v knjigi medicinske vede.

— Krediti za kliniko v Zagrebu. Na predlog ministra za narodno zdravje je ministrski svet odobril izplačilo kredita v znesku 10.162.000 Din, da zgradi kliniko za notranje bolezni na medicinski fakulteti v Zagrebu.

— Dne 15. aprila t. l. s prčetkom ob 10. uri se bo poim javne dražbe odda v zakup pri sreskem poglavarju v Brezicah 11. višje občine Peterje, srez Brezice v izmeri približno 137 ha in sicer za d. b. ob 1. maja t. l. do 30. aprila 1931. Vse druge pogoje se zamore vpregledati pri navedenem sreskem poglavarju.

— Angleška volna ledja v Novem Sadu. V soboto popoldne je prispela po Donavi v Novi Sad ma'la angleška topničarka »Gloworm«. Na tej lačji je bil leta 1921 prijet cesar Karl, ki je skušal uteči.

— Semomor morila. Včeraj jutro si je v selu Sarvaš pri Osijuku kmet Ivan Kaspar z nožem prerezal vrat. Dejanje je iz-

vršil v trenotku, ko so vstopili v hišo orožniki, da ga aretirajo. Kaspar je, kakor smo že poročali, dne 10. t. m. mcd prepričan umoril svojo ženo.

— Društvo finančnih konceptnih uradnikov na Slovenskem. ima svoj redni občni zbor dne 21. marca t. l. ob 21. uri pri Mraku v Ljubljani, Rimska cesta 4. 588/n

— Deje s tremi rokami. V selu Miljavce pri Mostarju v Hercegovini je seljankinja Anda M. rodila moško dete s tremi rokami. Tretja roka deteta se nahaja na plečih. Mati je vsled težkega poroda umrla. Deje je v ostalem slabotno in ni verjetno, da bo živeło.

— Živčno bolnim in duševno politim poskrbi izredno mila prirodna grenčica »Franz-Josef« dobro prečavo, čisto glavno in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih živčnih zdravnikov je najnujnejše priporočati rabo vode »Franz-Josef«. — Dobiva se v lekarnah in drogerijah. 45 L

— Projekci na našem Jadrnu. »Hval Miramure«, Crikvenica. Tople i hl dne morske kupke. Soba sa celom oskrbom od Din 90 — 319-n

— Proti obolelostim deluje s kolosalnim uspehom samo »VILFANOV ČAJ«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

Noben več ni v dvomu

glede kakovosti in cen t r
velike izbire manufaktur-
nega blaga, katero se
dobi pri tvrkci

JOS. SNOJ v Ljubljani

Iz Ljubljane.

— Za koliko je Ljubljana od prvega sem narasla? Od leta 1919 do danes se je pomnožilo število prebivalstva Ljubljane za 7000 oseb (brez vojaštva), tako da število danes v Ljubljani okroglo 54.000 ljudi. Leta 1914. jih je bilo s Spodnjo Šiško vred 46.600. Zgodko pa se je od leta 1923. v mestnem pomeirju: 47 vil ter 54 eno- in večnadstropnih ter prilličnih hiš, 3 tovarniška poslopja, 1 tiskarna, 1 akademski dom, 1 državno poslopje za carinarno, 1 za stanovanjski urad. Deželna bolnica se je razširila za dva objekta. Izmed novozgrajenih poslopij sta največja: Palača Kreditne banke ob Dunajski cesti in Ljubljanski dvor v Kolodvorski ulici. Danke in drugi denarni zavodi so zgradili skupaj 10 uradnih in stanovanjskih poslopij. Izmed telovadnih društev je dal Sokol I. zgraditi na Taboru svoj Sokolski dom. V kratkem sledita temu doma Sokola II in Sokola v Spodnji Šiški. Adaptiralo se je v stanovanjske in trgovske svrhe 68 lokalov.

— Število stanovalcev v železniških vagonih znaša danes še vedno 50 družin. Na en vagon odpade po 5 do 8 oseb.

— Zavrtojena ulica. Staro »Barvarsko stezo« med Sv. Petra cesto in nasipom (za Rohrmannovo hišo), radi katere se je bil že v trch občinskih svetih boj za nje odpravo, so v zadnjem času vendar zaprli za vsak promet, v kar je bil že zadnji čas. Pa bi nič ne škodovalo, ko bi magistrat dal zatvoriti še sosedno »Dolinsko stezo«.

— Umrla je včeraj v Ljubljani po daljšem bolehanju ga. Josipina Gomilišek, vdova po nadzorniku Južne železnice. Svoje otroke, med temi tri učiteljice, je vzgojila v strogo narodnem duhu. Bodi ohranjen blagi pokojnički časten spomin! Pogreb se vrši v četrtek 19. t. m. ob pol 16. z Rimske c. št. 19 na pokopališče k Sv. Križu.

— Gradbeni od-ot Sokola Moste nazonanja braskim društvom v okolici, da priredijo dne 1. junija 1925. v slučaju slabega vremena eno nedeljo pozneje, javno tombolo. 482-n

— V društvu »Soča« predava v soboto dne 21. t. m. v salonu pri »Levu« vsem simpatični in priljubljeni predavatelj g. prof. Josko Bačič. Za temo si je izbral »Venecija in mi ali borba za Jadransko morje«. Zelo lepo in aktualno predavanje. — Vabimo Sočane in prijatelje društva. Ura navadna. Vstop prost. 585-n

Na čast Josipinam in Josipom se vrši na praznik v kavarni Leon v kolodvorski ulici koncert eleganske godbe in sicer popoldne ob 3.—7. ure predkušnja, zvečer od 8.—1. ure pa koncert. Posrežalo se bo de z mizlimi in gorkimi jedmi ter pristnimi dolenskimimi in štajerskimi vini. Se priporočata Leon in Fani Pogačnik. 592/n

— Československá obec v Ljubljani. V pátek, dne 20. t. m. pořádá Jihoslovansko-československá Liga v Lublani přednášku redaktora Rasto Pustoslavška na thema: »Snaha severních a jižní Slovanů p sjednocení se světelnými obrazy z Československa. — Městní dom o osmé hodině večerní. Členové sučasné se! — V sebo u, dne 21. t. m. přátelská schůzka ve »Zvezdě« se zajímavým programem hudebním. — Dostavte se v počtu co nejhojnějším a dokažte tak zájem pro naši společnou věc.

— Podporno društvo železniških uslužbencev v Ljubljani je na svojem občnem zboru dne 15. februarja 1925 sklenilo sledeče spremembe. Od 1. aprila 1925 nadeje plača vsak član mesečno članarino Din 3.50. Od 1. maja 1925 do preklica bo društvo za vsak smrtlen slučaj pravnim naslednikom izplačalo povišano denarno podporo Din 3000. Zadevne informacije se pošljejo pri društvu, gg. zaupnikih in na letnem poročilu na vseh postajah nalepljeno. 573/n

— Dva požara. Včeraj popoldne okoli pol 15. so se vnele saje v dimniku hiše št. 6 na Sv. Jakoba trgu. Ker se je oženil že deloma razširil na podstrešje, je bila pozvana na pomoč požarna bramba. Gasilci so ožegni po polurnem gašenju popolnoma udušili. — Snoči okoli 21. je bila požarna bramba pozvana v Moste, kjer se je pri kemični tovarni vnel neki brzojavni drog. Gasilci niso stopili v akcijo.

Iz Celja.

— c Glasbena Matica v Celju je priredila v nedeljo ob 11. dopoldne V. mladinski koncert v mali dvorani Celjskega doma. Izvajalec so sledeče točke: I. Sch. Bachov D-mol koncert za glasovir in dvojje gosli, Zd. Fibelchova »Selanka« za klarinet in glasovir, St. Osierčev »Nokturno« in »Humoreska« za godalni kvartet, R. Sevinov »Intermezzo« l. in 2. za gosli in glasovir ter Slavko Osierčev »Serenada« za godalni kvartet. Izvajanje posamihi točk je bilo izvrstno in eksaktno. Namen teh koncertov je, da se občinstvo kolikor mogoče seznani z deli domačih kakor tudi tujih skladateljev. Nedeljski koncert pa je imel namen seznaniti mladino s klarinetom. Na VI. mladinskem koncertu, ki se bo v kratkem vršil, se bodo izvajale komorne skladbe.

— c Gospodinska šola v Celju je bila v tekočem šolskem letu radi premalhnega števila učenk ukinjena.

Iz Maribora.

— m Požar v škofiji. Včeraj jutraj je nastal v škofiji požar, ki je bil k sreči takoj opažen in v kati vdušen. Vsled preveč zakurjene peči v II. nadstropju poslopja se je vnelo tramovje, ki se dotika peči. Od tu se je požar razširil na žagovino, posipano v vmesnem prostoru med tramovjem in parketom. Zaganje je telo precej živo in je bila nevarnost, da se vžge parket. Požarna bramba je takoj stopila v akcijo in preprečila nadaljnje razširjenje ognja.

— m Vlom pri gledališkem igralcu. Včeraj zvečer je neznan storilec vliomil v stanovanje gledališkega igralca R. Železnika ter mu odnesel različno garderobo v vrednosti 8000 dinarjev.

— m Poroka. Preteklo soboto sta se v frančiškanski cerkvi poročila dr. Fraz Zgeč, asistent na zagrebški univerzi za pedagogiko, in gdčna. Marija Krivanek. Bilo srečno!

— m Predavanje ljudske univerze. V ponedeljek 23. marca bo predaval v Ljudski univerzi konzervator dr. Fran Stela o arhitekturi, plastiki in slikarstvu na Slovenskem.

PERI S »SAMOBELIN« AVTOMATOMI

Turistika in sport.

— Občni zbor SPD, podružnica Maribor, se vrši v običajnim dnevnim redom dne 25. marca t. l. ob 9. uri v Narodnem domu, restavracija. Člani se pozivajo, da poravnajo članarino za leto 1925 (Din 25) pri tajniku g. Ivanu Volčiču, Slovškov trg 11-I. soba št. 16 (finančno ravnanjstvo). — O d b o r. 590-n

— V nedeljo 22. marca se vršita na igrišču Ilirije dve prvorazredni prvenstveni tekmi. Ob pol 3. igra Jadran proti Mariboru, ob 4. pa nastopi Hermes proti Primorju. Boj za točke bo vsekakor zanimiv.

Zahvala.

V naši težki sčni bočest vsled nemadne truge
paše srčno jubilee soproge, ličrke, seste, svakinje
in kice, gospe

Tončke Škrdla

smo prejeli mnogo izrednih dokazov iskrenega sočutja, kar nam laša našo nezime no bol.
Za to t. l. izročimo našo iskreno, globoko zahvalo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancom, darovalcem krasnih vencev in cvetja, pevčemu zboru Jugoslov. železničarjev za genljivi žalostniki, končno vsem, ki so blagopokojnico spremili na njen zadnji poti.

V Ljubljani, dne 18. marca 1925.

Globoko žalujoči ostali.

Za spomladansko sezijo

se pripravam cenj. damam in gospodom v napravo kostumov, obliek, površnikov itd. po najnovejših vzorcih in zmerni cenj. Delo točno in solidno.

ALOJZIJ LOMBAR

krojaški atelje za dame in gospode
Spodnja Šiška.

»RAZPAD CARSTVA«
je roman zadnjega avstrijskega cesarja

ki kaže v pravi luči razkošje in moralo
pokvarjenost habsburških mnogcev. Cita
te to senzacionalno d. l. o, da spoznae,
kakšen je bil v resnici mladi, ki so se
mu morali klanjati avstrijski narodi. Ne
zamudite naročiti se na nas list, d. Vam
murno dostavi začetek tega poučnega
in izredno zanimivega romana. Nove
naročnike sprejema uprava

„SLOVENSKEGA NARODA“

Prager Presse
za Jugoslavijo.

Ta najbolj informiran in najbolj razširjen dnevnik v
Četkoslovaški republik in v tujni stane za kraljevinu
SHS (radi znižanja poštnega tarifa) samo Din 40—
mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav
Male Antalte.

Gospodarstvo.

Milan Dular:

Gospodarske krize in njih zgodovinski razvoj v 19. stoletju.

(Konec).

Ustanovili so se številni kreditni zavodi, katerih tri četrtine so izdajali novčnice. Ker je bilo leta 1836 veliko zlata v Ameriki, je hotela angleška banka (Bank of England) pridobiti rezervno zlato z zvišanjem diskonta. To so ji pa izjavile manjše banke, ki so začele izdajati še za 50 odst. več novčanice kot popreje. Velika inflacija je privedla do krize. Z falimentom ene velike banke se je začel naval na angleške banke, ki so izdajale novčnice. Pri tem se je izkazalo, da je bil obtok novčanice krit samo z eno šestino. K se težji krizi pa je zopet pripomogla Amerika, ki je bila gospodarsko popolnoma navezana na Anglijo in je bila tudi tam uvedena nesolidna izdaja novčanice. Leta 1837. je propadlo v Ameriki 618 bank. Ta kriza, ki se je sicer počasi ublaževala, se je ponovno obsejela razvila leta 1847., katere glavni vzrok je bila slaba žetev krompirja na Irskem in žita v Ameriki, ki je upropastila vsjo predhodno spekulacijo. Sledila je desetletna doba razvoja in blaginje, doba železnice in parnikov, odkritja zlatih rudnikov v Kaliforniji in Avstraliji, doba izseljevanja Ircev in Nemcev v Ameriko. Tudi je blagodejno uplivala ukinitve angleške žitne importne carine na ameriško agrarijo in angleško industrijo. Ta čas se je tudi na kontinentu razvila prekomerna podjetnost zlasti v nemških državah in Franciji, kjer se je čez noč ustanovilo na stotine bank in kreditnih zavodov.

Leta 1857. pa je prišlo do velike krize, izhajajoče iz Severne Amerike. Preveliko število bank je dalo povod nezaupanju vlagateljev. Zbog navala upnikov je propadlo v nekaj dneh 18 bank in 16 železniških družb, velike tovarne pa so ustavile svoje obrate. Kriza se je prenesla v Anglijo vsled trgovskih in poslovnih zvez. Bančni faliment si povzročili propad rudniških podjetij, v katerih je že takrat dominirala Nemčija in se tem potegnili tudi do državo za seboj. In še ni bilo dovolj: kriza se je prenesla v Skandinavijo in vse nordijske države. V Nemčiji je prišlo najprej do sanacije in to samo radi odločnih vladnih ukrepov. Vlada je ustanovila takozvano Warenvorschusskasse in Administrationsverfahen. To je obstajalo v tem, da se je upnikom, katerim so dolžniki izjavili kasnejša plačila in poravnava, dalo na razpolago administrativna mesta v teh zadolženih podjetjih. Blagajna pa je z krediti podprla najuglednejša podjetja.

Gospodarska kriza leta 1873. je bila največja in najhujša v 19. stoletju. Izšla je iz dunajske borze ter se je mahoma razprostrla čez Italijo, Prusijo, Severno Ameriko, Nemčijo, Anglijo, Holandsko, Belgijo in celo Južno Ameriko in Avstralijo. Kriza je vplivala na celo svetovno industrijo, zlasti pa na železno, premogovno, tekstilno, kemično in živilsko in tudi na železnice in paroplovbo. Čeprav je izšla ta velika kriza iz Dunaja, je bilo nje ogledišče v Nemčiji, ki se je politično osamosvojila in se združila v velik gospodarski kompleks s skupno zakonodajo. Obrtna prostost, zakon o delniških družbah, denarna reforma, plačanje državnih dolgov z francoskimi milijardami, prevelik kapital, zaupanje v lastno moč, nost in stremeljenje, gospodarsko doseči Anglijo in Francijo, je dalo povod veliki podjetnosti in manjši ustanavljanja kot se nikoli poprej. V treh letih od 1870. — 1873. se je ustanovilo 953 akcijskih družb s skupnim kapitalom 3600 milijonov mark. Na trgu je bilo nebroj industrijskih in bančnih papirjev, vaba za borzno spekulacijo. Propad je izšel, kot že omenjeno, iz Dunaja, kjer je spekulativna manija po sklenjenem miru leta 1866. tudi močno divjala. V Avstriji se je ustanovilo v tek: šestih let 796 akcijskih družb s skupnim kapitalom 4000 milijonov forintov. Leta 1873. se je javilo čez 100 podjetij insolventnih. Posledica temu so bile nepravilne in nemških borz. Papirji so se prodajali za polovico ceno in po došli neugodnih vestih iz Amerike se za manj. Kriza se je prenesla na veliko število držav, širila se je faliment, cene fabrikatov so padle, zniževale so se meze. Kriza, ki je trajala dolgo časa, se je polagoma sanirala z realnim gospodarstvom, solidno trgovino, organizacijo konzumnega trga, pridobitvijo novih tržišč, zlasti za tehnično industrijo, z uvedbo organiziranih vzorčnih in blagovnih veleposojev.

Kriza v letu 1882. in 1890. sta bili manj šega pomena in omejeni le na Francijo. Povod jima je bila ustanovitve velike Union Générale, s katero se je nameravalo upropastiti kapitalno premoč židov na evropskem denarnem trgu (finančna skupina Rothschild). Ker je bila cela akcija te ustanovitve nesolidna, je propadla in potegnila za seboj večje število drugih podjetij.

Ameriška kriza leta 1893. je nastala zbog raznih ponesrečenih eksperimentov s srebrno veljavjo, kar je oslabilo kredit Amerike v Evropi. Razen tega je sledilo še nekaj polomov goljufivih trustov in s tem je bil podan začetek borznemu krachu, kateremu so sledila tudi druga podjetja. Začel se je splošen run na banke. Propadlo je v kratkem času 75 železniških družb in tudi gospo sstvo se je opomoglo šele z znajo Sumt-Money stranke, ki je zadobila zaupanje z novo denarna veljavjo in z uspešno vojno proti Španiji.

Nemška kriza leta 1900. je bila manjšega lokalnega pomena in je nastala vsled številnih spekulacij s papirji Južno-Afriških rudnikov. Kriza pa se je hitro preokrenila v velikanski napredek v gospodarstvu, blaginje, ki se širilo in to zlasti radi tega, ker ima v tem času Nemčija zaznamovati svoj največji napredek v elektrotehniki in

pridobitvi novih konsumnih tržišč v vzhodnoazijskih pokrajinah po rusko-japonski vojni.

Obrtniško zborovanje v Celju.

Občeslovensko obrtno društvo je na 13. t. m. sklicalo v celjski Narodni dom obrtniško zborovanje, da se obrtnikom pojasni dve zelo aktualni zadevi in se jim da prilika, da v teh zadevah zavzamejo svoje stališče. Na razpravi ste bili ti dve točki: 1.) Kredit za male obrtnike z ozirom na najnovejšo akcijo Narodne banke. 2. Stanovanjski zakon s posebnim ozrom na nameravno spremembo določb glede obrtniških poslovnih lokalo.

Na zborovanje je došlo prav lepo število zborovalcev, kateri so restavracijske prostore Narodnega doma napolnili do zadnjega kotička. Predsedoval je zborovanju društveni načelnik gosp. Ivan Rebek, ki je v prisrčnih besedah pozdravil zborovalce, posebno obrtnike iz krajev izven Celja in zastopnike sosednjih bratskih društev.

K prvi točki dnevnega reda je poročal zadružni nadzornik gosp. Založnik, ki je podal pregled dosedanjega dela posameznih organizacij za dobavo kredita mali obrti, raztolmačil razpis Narodne banke od 16. januarja 1925., s katerim se je v navedeno vrste dal na razpolago Sloveniji kredit v znesku 800.000 Din, je točko pripravil, da se obrtnosti, ki je kredita potrebno, poslujeje te prilike, in končno stavlja več predlogov. Po izvršeni debati, katere se je udeležilo veliko število obrtnikov, so bili sprejeti sledeči sklepi, ki se nanašajo na predmet:

- 1.) da se za Slovenijo določi kontingent 800.000 Din z ozirom na število slovenskih obrtnikov 25.000 in njegove najnujnejše potrebe zviša kar najvidetneje;
- 2.) da se za posameznega obrtnika določena kvota zviša na najmanj 10.000 Din;
- 3.) da se v eskontno sekcijo vsake bančne podružnice v Sloveniji pri reševanju obrtniških posojilnih prošnji pritegne najmanj dva obrtnika;
- 4.) da se postopek pri reševanju prošnji kar najbolj pospeši;
- 5.) da se opusti zahteva soglasnega sklepa eskontne sekcije pri dovoljevanju obrtniških posojil;
- 6.) da Narodna banka odstopi od zahteve, da bi se morala menica vsake tri mesece obnavljati, ker to povzroča obrtniku preveč stroškov;
- 7.) da se iz določenega kontingenta za Slovenijo da obstoječim dobro poslujočim obrtniškim kreditnim zadrgam na razpolago zadružnim okolišnim odgovarjajoča svota, iz katere bi zadruge dovoljevale posojila izključno obrtnikom svojega okoliša pod pogoji, ki jih določi Narodna banka;
- 8.) da se ne odobrava predlog Trgovske in obrtniške zbornice ljubljanske za Narodno banko, naj bi se namestu dvih porokov zahteval podpis denarnega zavoda na kraju prošnjikovega bivališča, ker bi tak postopek posojilo le podražil in bi noben denarni zavod ne dal svojega podpisa brez posebne garancije s prošnjikove strani, katere garancija bi najbrže zopet obstajala v podpisu dveh žrantov. Zbornica se prosi, da umakne svoj tozadevni predlog.

Vsi sklepi so bili sprejeti soglasno. — Obrtniki so z zadovoljstvom vzeli na znanje, da se je vendar enkrat Narodna banka odločila podpreti tudi slovensko obrtnost v njegovem eksistentnem boju, ter so izrekli nado, da bo to velokoristno delo nadaljevala in izpopolnjevala v smislu upravičeni obrtniških zahtev.

O drugem predmetu dnevnega reda je predaval isti poročevalec. Podal je pregled dosedanjih določb stanovanjskega zakona, v kolikor se nanašajo na poslovne prostore in višino najemnine, ter nato navajal tozadevne določbe osnutku za novi stanovanjski zakon. Debatu v tej točki je bila izvanredno živahna in mestoma burna, kar je bilo z ozirom na delikatnost obravnavane vprašanja tudi pričakovano. Prišlo so do temeljitega razjasnila tako zahteve obrtnikov hišnih posostnikov, kakor obrtnikov najemnikov in se mora priznati, da ni moglo odrekat utemeljenosti niti enim niti drugim pritožbam. Naravno je bilo izključeno pri tako nasprotujočih si interesih doseči kak soglasen sklep. Kljub temu je pa razprava dosegla popoln uspeh, ker so se razčistila mnoga medsebojna nasprotstva. Soglašali so vsi govorniki le v tem, da je nujno potrebno pospeševanje gradbene podjetnosti in pa zakonito znižanje obrestne mere in mnogo previsokega najmarinskega davka.

Predsednik g. Rebek je ob zaključku zborovanja mogel z zadovoljenjem konstatirati, da je bila debata vseskozi stvarna, ter je izrazil željo, da bi se obrtnstvu večkrat dala prilika, da se na ta način v svojih organizacijah razgovori o važnih stanovskih zadevah.

— g Tedensko poročilo o prometu na novosadski blagovni borzi. Stalno padanje cen na ameriških tržiščih je vplivalo tudi na naš blagovni promet, ki je znašal zadnji teden skupno 500 vagonov. Pšenice je bilo prodano 48 vagonov. Baško vagonosko blago je notiralo 455—450 Din, banatsko 445 ranko Novi Sad. Srbijansko boljše kvalitete 425 paritet Beograd, staro blago 460. Turščice je bilo prodano 412 vagonov. Prodajale so samo velike eksportne trdnice, kupovali pa večinoma spekulativni. Marec-april baško blago je padlo od 200 na 190—187.50 Din, marec na Begi 185, april — maj na Tisi od 205 na 195, vagonosko na 192.50 Din. Maj — junij na 215 na 200 Din. Moke je bilo prodano 23 vagonov. Cene notirajo »0« 60, »2« 600, »5« 550, »6« 467.50 in »7« 400 Din. Mekin je bilo prodanih 18 vagonov. Baške v vrečah notirajo 155—160, srbijske, pariteta Beograd, 175 Din.

— g Privatne akcijske družbe v Rusiji. Ustanavljanje akcijskih družb s privatnim kapitalom je v Rusiji po novih zakonskih

določbah zopet omogočena. Vlada je pred kratkim potrdila pravila dveh poverim privatnih trgovskih akcijskih družb s kapitalom po 150.000 rubljev. Sledile bodo še druge. V vsej notranji trgovini se občuti vedno bolj udeležba privatnega kapitala.

— g Italijansko-ruski kongres v Milani. Tekom letošnjega milanskega vzorčnega sejmja se bo vršil italijansko-ruski gospodarski kongres, ki bo služil razvoju trgovskih stikov med obema deželama. Režijo se tudi vprašanja o financiranju neklih podjetij. Ruska delegacija na kongresu bo številna.

— g Zlati červonci. Iz Moskve poročajo da mora biti po naročilu državne banke do 1. oktobra t. l. kovanih za 60 milijonov rubljev zlatih červoncev. Tekom prihodnjega leta se porabi vse zalogo zlata v državni banki za kovanje zlatih červoncev.

— g Kako starost dosežejo lokomotive? Na to vprašanje prinaša ameriški list »Maschinery« odgovore, po katerih znaša povprečna starost lokomotive družbe Pennsylvania Railroad 29.4 let, pri Chicago Milwaukee in St. Paul Railroad 33.5 let. Številke, ki jih navajajo druge družbe, se gibljejo v mejah obeh navedenih.

— g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo bluz in hlače ter čevljev na dan 21. marca 1925. — Vzorec in natančnejši podatki se dobe pri ekonomskem o. lenju te direkcije v Ljubljani. — Direkcija državnega rudnika v Ljubli sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave 8 kompletnih garnitur klosetov. Oglas v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Kakao Van Kaster!

To in ono.

Taksa na mrtve

Občinska uprava v kraju Villaframa v Italiji je že dlje časa namišljala takso na mrtve. Komoden sistem, ker mrtvi ne protestirajo in se ne udeležujejo volitev.

Občinski svet je določil takso 7 lir za vsako veliko truplo in 2.50 lir za vsako malo truplo, kakor je to razvidno in objavljenega občinskega razglašja. To velja za občino Villaframa. V bližini se nahaja fračija S. Antonio. Za vsako truplo le te fračije, prinešeno na občinsko pokopališče, se ima plačati 100 lir, oni pa, ki si že naprej zagotovijo svoje ležišče na pokopališču, plača 50 lir.

Ko je izvedelo prebivalstvo za te takse, se je odločno uprlo od prvega do zadnjega. V občinski urad prihajajo proti d. in nihče ni pripravljen, plačati tako določeno. Sedaj pravijo, da se je uveljavila taksa v glavnem zaradi te okoliščine, da je fračija S. Antonio upravno priključena k občini Dusino, v cerkvenem oziru pa spada pod Villaframo; zato pa zahteva občina Villaframa, da naj fračija plačuje novo takso ali pa naj se odcepi od občine Dusino in pripoji k Villaframi.

Vsem, ki hočejo d. bro kavo piti, pripomočemo izvršino našo gravo domačo

Kolinsko ciko-rijo.

Prokletstvo.

V Saigonu na potovanju po Vzhodu je umrl pred kratkim francoski novinar Andre Tudesq, znan po svojih poročilih iz inozemstva v pariškem Journalu. Imel je komaj 40 let.

Neki njegov prijatelj je poslal k njegovemu smrti v Pariz zanimivo poročilo. Malo pred smrtjo je poklical Tudesq k sebi nekoga svojega znanca in mu med drugim povedal to-le:

Bliža se smrt. Nič se je ne bojim... Povem ti, da so na svetu sveti kraji. Kateri se ne sme profanirati. Nadzornik ruševin v Angkoru je bil nekoč v neki templju s kramonom izkopavati zaklade, shranjene tam že skoro stoletja. Neki duhovnik ga je videl in prokel. Čez nekaj dni so ga našli strašno razmesarjenega. Lord Northcliffe in generalni guverner Indokitajske Long sta z menoj vred udrla iz radovednosti v nebotarje svetlišče, skrito v gozdu, čeprav se je sivi fakir trudil, odvrniti nas od svetlišča. Ko smo prestopili prag, nas je prokel in nam vsem trem napovedal zgodnjo smrt. Takrat smo bili vsi čili in čvrsti, da se nismo zmenili za njegovo kletvo. — Lord Northcliffe je že nekaj časa pod zemljo, Long je umrl v Colombu, ostal sem le še jaz. Prokletstvo starega fakirja me teži, kakor svinec...

Napoved fakirjeva se je uresničila.

Stoletniki.

Ljudje, ki doživijo sto let, so res redki, vendar pa to ni taka posebnost, kakor se nam zdi, ko čitamo poročila, kako je ta ali oni dočkal izredno visoko starost 100 ali pa še več let. Na Pruskem so našli leta 1683 — 232 stoletnikov. Vlada je imenovala posebno zdravniško komisijo, ki naj bi pregledala te stoletne osebe in o vsaki poročala. Komisija je ugotovila, da je bilo 91 oseb (24 moških in 67 žensk) starih 100—109 let, dočim sta bili starejši samo dve ženski in sicer zna 110, druga pa 113 let. Večina njih je živela v slabih zmernih razmerah. Vsi pa so živeli v veliki zmožnosti. Jedli so večinoma samo mleko, kruh, zelenjavo in sadje. Meko so videli na mizi bolj redko. Pravijo, da je bilo v starosti časih — primerno vsi stoletnikov, neč dandanašnjih. Zdi se pa, da to ni res, ker število stoletnikov neustavno pada, odkar vodijo ljudje uradno statistiko in redne matrike. To seveda ne pomeni, da statistika slabo vpliva na ljudsko zdravje ter krajša ljudem življenje, nego da so bili statistični podatki v starih časih samo približni in nezanesljivi.

Zanimiva je slika, ki jo mudi statistika glede na razmerje med številom zelo starih moških in žensk. Stoletnih žensk je namreč vedno in povsod več, nego moških, in sicer baš na kmeth, kjer morajo ženske fizično prav tako delati, kakor moški. Lahko bi kdo mislil, da je temu kriv alkohol in tobak. Pa poznamo več slučajev, ko so ženske prav tako podvržene temu strupu kakor moški in vendar doživijo splošno višjo starost, nego moški. Statistika je dalje ugotovila zanimivo dejstvo, da dočaka visoko starost večinoma lastniki skromnih prihrankov ali rent. Tako skromno premoženje zadostuje ljudem, da ne trpe pomanjkanja in da jim na stara leta ni treba skrbeti za vsakdanji kruh, vendar pa obro-

sti niso tako visoke, da bi si lahko dovolili razkošje, ki najbolj škoduje zdravju. Zelo redko se pripeti, da dočakata visoko starost oba zakonca. Vdove in vdovci so pri tem posušeni srčci, ker dočakajo najvišjo starost. Narava ima svoje večne zakone, po katerih se mora človek ravnan, če hoče dolgo živeti. Kdor živi vse življenje v zakonu, ima preveč dobrega, kdor je pa prijatelj celibata ali asketizma, ima zopet premalo do življenja in tako se narava v obeh slučajih maščuje za nepokorščino. Statistika nas namreč uči, da dočakajo vdovci in vdove povprečno višjo starost, nego zakonci ali asketi. Pri vseh stoletnih moških so ugotovili, da so po 80. ali 85. letu omejili svoje življenjske potrebe na minimum in da so preživeli svoja zadnja leta zelo solidno. Mnogi ljudje bi lahko dočakali visoko starost, če bi poslušali glas svoje vesti in živeli tako, kakor jih uči priroda sama.

Visoka starost pa ni vedno znak senilnosti. Nekateri odlični možje, kakor na pr. Chevreul, so slavili svojo stoletnico čili, zdravi, veseli in mladostno razpoloženi. Res je takih čilih stoletnih starcev malo. Običajno so taki ljudje potrti, posimistični, duševno in fizično utrujeni; žele si samo smrti, v kateri vidi edini spasi iz neuprjetnega položaja, ker se jim zde ljudje in vsa okoličja tuja, nerazumljiva. Vse je odvisno od tega, kako dolgo si stari ljudje ohranijo duševno budnost, veselje do življenja in zdravi humor. Veselje je sploh najboljšo sredstvo proti prezgodnji starosti. Duševno budnost si pa ohranijo dolgo oni, ki so gojili vse življenje svoje duševne zmožnosti. Tak je bil na pr. slavni Fontelle, ki je dejal neki kratotici, ko ji pri posetu kavališko poljubi roko: »Ah, ko bi bil star samo 70 let!« Bil je namreč star že 102 leti.

Pomladanske ulstre

In obleke najfinejše angleškega sukna, izdelane po mojstrskih najmodnejših krojih, si naročite priznano najceneje pri

DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Pomladanski kostimi.

Veliki pariški modni saloni so dolgo tažili, kakšni bodo letos pomladanski kostimi. Pariški modni listi so prinašali iz kraljevske mode vse mogoče, le o pomladanskih kostimih so previdno molčali. Zdi pa, ko so inozemske modne trgovine že nakupile blago v Parizu, so tudi premeteni Parižani pokazali svojo pravo barvo. Dame, ki hočejo nositi lanske kostume, so lahko vesele. Lanske kostume lahko nosijo brez spremembe. Tudi letos so v modi precej kratki žaketi, v boku ozki, v pasu nekoliko širši, na prsih odprti. Krila so kratka in ozka. Tak oblika se dela iz najrazličnejšega blaga. Žaketom spadajo letos bluze ali pa svileni telovniki z rokavi. Tak oblika se lahko nosi stalno. Poleg tega pa se uveljavlja v letošnji pomladni modi tudi dolgi žaket, ki je zelo sličem kratkemu plašču. Med letošnjim kratkim plaščem in tem dolgim žaketom ni skoraj nobene razlike. Kratko krilo se vidi izpod žaketa in plašča komaj dobrih 10 cm. Pod tem dolgim žaketom se nosi obleka, ki tvori z njim harmonično celoto. Žaket je ves ozek ali pa se spodaj zvonasto razširja. Nekateri dolgi žaketi se spredaj sploh ne zapenjata.

Kostimi z dolgimi žaketi se večinoma iz lažjega temnega blaga. Kostimi s kratkimi žaketi so pa lahko iz poljubnega tanjšega in močnega blaga. V prvem slučaju je zelo priljubljena tudi svilna. Najbolj priljubljena je rjava barva, zlasti v svetlejših nijansah. Tudi črna barva je še vedno v modi. Črni svileni ali volneni kostimi so zelo elegantni. Druga stalno priljubljena barva je temno modra in svetlo siva. Za mlada dekleta ima Pariz letos bogato zalogo svetlordečih in temnozelenih kostimov. Zelo moderno je letos progasto in kockasto volno blago, zlasti velike, tako zvane škotske kocke. Tudi žaketi se delajo iz tega kockastega blaga. Tudi razni okraski še niso prišli ob veljavjo. Zelo priljubljeni so zlasti mali gumbiči, našiti v kratkih ali dolgih vrstah. Sploh predpisuje letošnja pomladanska moda čim več našivov in priveskov, ki so damam itak vedno najbolj pri srcu.

Od soferja do diplomata.

Številni pustolovci vseh vrst se je po volji silno razmnožilo in kronike svetovnih listov poročajo dnevno o senzacionalnih aretacijah državnih mednarodnih avanturistov, sleparjev, kolufov in druge slične. Sloveske družbi nevarne sodrge. Tak pojav je tudi Madžar Desiderij Veles, tip ženičalnega zločinca, imenovan kralj pustolovcev. Predvsem je mož ugrabitelj s ženičbami, nastopal je kot arilistokrat in diplomat ter je večkrat prevrnil razne ugledne osebnosti. Radi njegovih avantur so ga zasledovale kriminalne oblasti skoraj vsega sveta.

Preiskušana zdravila

največkrat

aspirinove tablete Bayer se mnogokrat ponarejajo. Da se obvarujete pred ponarejenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni zavoj »Bayer« (ploščnati kartoni s 6 ali 20 tabletami) s modro-belo-rd-čo varstveno znamko. Odklanjajte vse druge zavoje.

Visoki, elegantni mož, simpatične zunanjosti je imel nenavaden dar govornišva in je znal zmešati tudi resne ter razsodne ljudi. Pojavil se je pred desetimi leti v Budimpešti ter si pod imenom baron Varay najel sobo v najlepšim hotelu. Živel je kakor pičak na zeleni veji, zahajal je v visoko družbo ter se tu seznanil z neko bogato vdovo, s katero se je tudi kasneje zaročil. Potem ko si je izvažil lepe vsote denarja, je izginil kakor kaka. Naknadno so ugotovili, da je pod različnimi imeni oškodoval celo vrsto trgovcev. Njegov drzni beg pa ni uspel, zakaj nekaj dni kasneje je bil že prijet na Dunaju in prepeljan v Budimpešto, kjer je odsedel večmesečno kazen.

Komaj je prišel iz zapora, se je kot baron Satereny seznanil z neko bogoto damo, s katero je imel dalje časa ljubavno razmerje; nekega lepega dne je vionil v stanovanje svoje ljubice, odprl omare ter pobral vse dragocenosti. In zopet je izginil. Nekaj mesecev zatem so ga ponovno prišli.

Za časa prevrata je Veles pobegnil iz kaznišnice ter odšel v Ameriko. V Washingtonu se je nastanil in najuglednejšem hotelu ter je takoj drugi dan pod imenom avstrijskega diplomata zaprosil za audijenco pri predsedniku Wilsonu. Bil je res sprejet ter je predsedniku predložil namišljeno mirovno ponudbo centralnih držav. Naravno da je avdijenca povzročila nenavaden pozornost in je bistveno pripomogla pustolovski do ugleda in kredita. Pri hotelskem vratarju si je izposodil precejšnje zneske ter se obenem pritožil pri Wilsonovem tajniku, da njegova denarna pošiljatev še ni dospela s Dunaja. Dobil je lepo posojilo za poplačanje dolgov v hotelu, toda od tega dne ga sploh ni bilo več na spregled. Izginil je...

Malo zatem se je pojavil v Mehiki, kjer se je poročil osemkrat povrsti. Tudi v Mehiki so mu kmalu postala tla prevročna in vrnil se je zopet v Evropo. V srednjeevropskih mestih je takrat kar mrgovalo tužih častnikov in tako si je znal »mekhanski kolone« Varay kmalu pridobiti popolno zaupanje.

Zdel pa se je sumljiv nekemu policijskemu agentu, ki ga je navidezno spoznal. Zahteval je, da se Varay legitimira, nakar je ta ogorčen protestiral, vseeno pa je uradniku sledil na kriminalni urad. V neopaznem trenutku pa se je od tam izmuzal ter se vsedel v avto ki je stal pred poslopjem. Mirno se je nato odpravil proti češko-slovaški meji. Obmejna straža ga je sicer skušala ustaviti, lopov pa je poglaval avto v največji dir in srečno utekel, dasiravno je straža streljala nani. No in kmalu se je pustolovec pojavil v Hamburgu, kjer je izvršil nebroj sleparij. Prijeli so ga, a zopet je pobegnil. Vse varnostne oblasti v Evropi so sedaj prejele točen opis zločivca, ki je izginil, kakor da bi ga požrla zemlja. Ni izključeno, da se potepa kje po Jugoslaviji.

• Smrt pod stopali rinocerosa. Iz Nairobija, glavnega mesta angleške vzhodne Afrike poročajo, da je dohitel znano irsko lovko, gospo Green tragični konec. V družbi domačinov je bila prebrodila skoro vso centralno Afriko od belgijskega Konga pa do gorovja Kenya. V Nairobiju je počivala s karavano nekaj dni in hotela pri ti priliki splezati na goro Kenya. Ko se je bilžala gor, se je izza neke žive meje nenadno pojavil ogromni rinoceros. Gospa Green, ki je slučajno imela slabo puško pri sebi, je z 8 strelji ranila žival. Vendar je ni mogla ubiti. Težko ranjeni rinoceros je planil dalje in pobil vse, kar mu je prišlo naproti. Dospel je celo do velike deželne ceste, ki vodi v Nairobi. Tu je srečal angleškega stotnika z ženo, ki sta se peljala na izprehod v avtomobilu. Ker je bila pod precejšenim pritiskom, je zastajal avtomobil. Stotnik, vdeč nevarnost, stopi iz vozila, da brani ženo pred razliučno živaljo. Rinoceros pa vrže stotnika na tla in ga ubije. Prestrašena žena se pravočasno zbeži z avtomobilom in si reši življenje.

• Izredna avtomobilna nezgoda. V departementu Gersu v Franciji se je pripetila izredna avtomobilna nezgoda. Zdravnik Druilhet se je vračal domov zvečer v Caenban. Na cesti se je pojavil zajec, skočil ves oslepljen od avtomobilove luči na sedeh poleg soferja, ki se je seveda prestrašil. Zajec je nato hotel skočiti skozi steklo. Sofer je napačno zavil in voz je padel v jarek. Zdravnik se k sreči ni nič poškodoval, zajec pa je bežal kot nor čez polje.

• Mednarodni kongres za nezgode se bo vršil v Amsterdamu začetkom septembra t. l. Deset let je že poteklo od zadnjega takega kongresa. Društva zdravnikov v službi zavarovalnic proti nezagodam so priljavila svojo udeležbo in sicer iz vseh dežel Evrope in Amerike. Na kongresih se je razpravljalo doslej samo o nezagodnemedijskih vprašanjih, na letošnjem kongresu bo govor tudi o poklicnih boleznih. Kongres bo imel izključno zdravniško-znanstveni značaj.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev **LUDOVIK BARAGA**, Ljubljana, Selenburgova ulica

Ferdo Primožič -- parketar --
in mizaraki mojster

Ljubljana, Trnovski pristan 4

se priporoča za dobavo in polaganje hrastovih in bukovih parketov, popraviljanje in struženje starih podov in vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela.

Modni salon M. SEDEJ-STRNAD

LJUBLJANA
Prešernova ul. 3

Cene konkurenčne!

se priporoča veleni. damam za
spomladansko sezijo

Žalni klobuki vedno v zalogi

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9

v lastni hiši.

BLUZE ravno došle
najnovejšega kroja.

Cene zmerno. Velika izbira.

OTROŠKE OBLEKICE, PLAŠČKE

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, raznovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelki za popolno popravo, emajliranje in pon klanje dvo, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Najnovejši damski klobuki

došli v modnem salonu

Ida Škof-Wanek nasledn'ci Ljubljana
Pod Tranco 2

Priznana solidne cene. — Preoblikovanje in predelovanje
se izvršuje točno.

Za prodajo dobro idočega predmeta, potrebnega
vsaki hiši brez razlike, se išče

krajevni agent

okreten in vešč. Posel lahek, zaslužek dober. Ponudbe
na upravo Slov. Naroda pod „V-814“.

Zdravnica dr. med. ELEONORA JENKO-GROYERJEVA
do objave ne ordinira.

Industrijska, obrtniška in trgovska podjetja, ki nudijo
popolno varstvo z vključbo in z zastavo zalog blaga,
iščejo posejila ozir. družabnike ali kupce. Ponudbe
sprejema in pojasnila daje

Gospodarska pisarna, dr. z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1/1

RAST LAS ZAJAMUJE „LEDA“

zakonito zaščiteno sredstvo proti plešavosti, izpadanju las in prhljaju.
Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah, brivnicah ali po povzetju za 100
dinarjev (in 10 dinarjev poštne) razpusti Kozmet. laboratorij
„LEDA“, Zagreb, Nikolićeva 1.

Braća Holländer (Subotica)

preporučuju bogato skladišče perja za jorgane i jas-
tuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata
ekspert firma, potpuno garanciju pruža. — Brza i tačna
posluga.

Sanatorium Dr. K. Szegő

za odrasle i djecu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debljanje i krepčenje. Prvorazredni zavod
za bolezni na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoff-
wechsel) za ženske i živčane bolezni. Djeca od 7 godina
primaju se i bez pratnje.

+

Josipina Gomilšek

vdova nadzornika Južne žel.

v starosti 77 let po težki, mukopolni bolezni, vdana
v svoje trpljenje in se preselila, spravljena z Bogom,
k Vsegamogočnemu.

Pogreb nenadomestne, nepozabne mamice se bo
vršiti dne 19. t. m. ob polu štiri iz hiše Zalosti, Rims-
ka cesta 9, odkoder jo spremimo k večnemu počitku
k Sv. Križu.

Mae zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah.
Ljubljana, dne 17. marca 1925.

Ljudmila, Dragica, Tonči por. Škof,
Mimica, Vladi, otroci. — Miro, vnuk.

Mali oglasi, ki stanejo v
posredovanju in posla-
nem na 10 dni, vsaka
beseda 50 rav.
Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, dopisovanje
ter oglaševanje strogo tre-
skega značaja, vsaka
beseda Din 1.—
Najmanjši znesek Din 10

Službe

Blagajničar
se sprejme takoj v re-
stavraciji na glavnem ko-
lodvoru v Ljubljani. 825

**Išče se trgovski
sotrudnik**

vešč slovenščine in nem-
ščine — za manufakturno
trgovino v Beljaku. Na-
stop takoj ali v 6 tednih.
— Ponudbe s prepisi iz-
prijemal na: Johann Tom-
sche, Beljak (Villach). 761

Kovinarstvo
(Metallschleifer) traži od-
mah „Ancica“ talionica
kovina, tvornica armatu-
ra i metalne robe v Za-
grebu, Palmotičeva ulica
br. 68. 800

Prodaj

Svilene klobuke
okrašene, od 200 Din na-
prej v raznih barvah —
prodaja Minka Horvat,
modistka, Ljubljana, Sta-
ri trg. 62 L

Ugodno prodam
hrastove spalne opreme s
psiho ali umivalnikom
za 5000 Din, smrekove
spalne opreme, fine, vsa-
ke barve, po 3000 Din.
Na željo jih dostavim na
dom. Za solidno in tr-
nojno dolo se jamči.
— Naslov pove uprava „Sl.
Naroda“. 796

**Vsa oprava za
trgovino**

z mešanim blagom se po-
ugodni ceni prodaj
— Ponudbe pod „Pudel in
police/794“ na upravo
„Sl. Naroda“. 794

Naprodaj

65 cm širine polnojarmen-
nik z vso opremo, nov,
za 60.000 Din; 50 cm ši-
rine poravnalnik (Ab-
richtmaschine) — z vso
opremo za 10.000 Din;
50 cm širine tristranski
skobelni stroj za 30.000
dinarjev. Vse v dobren
stanju. — Ponudbe pod
„Polnojarmenik/725“ na
upravo „Slov. Nar.“.

Ku'm

Srebrne krone
kupim. — Ponudbe pod
„Pla'am dobro 68/L na
upravo „Slov. Naroda“. 807

Stanovanja

2 reševni sobi
z eno posteljo ter elek-
trično razsvetljavo — od-
dam. — Naslov pove
uprava „Sl. Naroda“. 807

Pu'e

Matematiko
poučuje za zmeren hono-
rar akademik. — Ponud-
be pod „Matematika/810“
na upravo „Sl. Naroda“. 810

Ne remičnine

Kapitalisti!
Večja tovarna v Slove-
niji, tako vpeljana, da
ne more toliko izdelati,
kolikor ima naročil, brez
konkurence, želi poveča-
ti obrat. Potreben kapita-
l Din 500.000.— proti
vključbi ali pristop kot
družabnik z osebnim so-
delovanjem. Sprejme se
tudi inostranski kapital.
Uspešno posredovanje
se honorira po dogovoru.
— Ponudbe pod „To-
varna 125/777“ na upra-
vo „Slov. Naroda“.

Parna žaga

naprodaj po nizki ceni.
Lokomobila 46—50 HP;
kuri se z žaganjem. Pol-
nojarmenik 75 cm širok,
cirkularna žaga — vse v
dobrem stanju, malo rab-
ljeno od leta 1923. — se
odda radi preselitve. Ta-
kojšnji nastop. Cena za
vse skupaj Din 500.000.
Od železnice deset mi-
nut oddaljeno, ob okraj-
ni cesti, krasna lega, pro-
stora dovolj za les. —
Pismene ponudbe pod
„Nizka cena/804“ na
upravo „Slov. Naroda“.

Dopisovanje

Sen mlad,
oženil bi se rad. Katera
me hoče — naj piše na
upravo „Slov. Naroda“
pod „Raj/819“.

Perca!

Vse najboljše Ti želi k
Tvojemu imenovanju Tvoj
Rudi.

Joško!

Jutri je Tvoj god, upam
da me posetiš, da Ti če-
stitam! — Tvoja Rezi 821

Dvigajte pisma

v upravi „Slov. Naroda“:
»Blagajna 733«;
»Fina šivilja 711«;
»Irmica«;
»Mir 662«;
»Popolna varnost 632«;
»S S 499«;
»Svobodaj«;
»Tovarna 125/777«.

Resna ženitev

Premožna vdova s svo-
jim stanovanjem si želi
novo življenje z značaj-
nim gospodom, državi-
ničnikom ali kaj slične-
ga, starim 40 do 50 let.
Vdovci z enim otrokom
tiso izključeni. — Resne
ponudbe s polnim naslo-
vom pod „Samostojna
823“ na upravo „Sloven-
skega Naroda“.

Gospod

želi znanja z gospodsko
ali vdovo primerne srčne
kulture. Namen: kot obič-
ajna znanstva, posebno
skupni izleti. — Le resni
dopisi pod „25/822“ na
upravo „Slov. Naroda“.

Inkasiranje

terjatev prevzema „PO-
SREDOVALEČA“, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 23.
16/L

Razno

Najceneje

se podpletajo raznovrstne
novejšice. — Pred Skofjo
jo 1/L. 60/L

Predtiskanje

ročnih del najmoderne-
ših vzorcev po izvanred-
no nizkih cenah. — Pred
Skofjo 1/L. 61/L

Ivan Megdič,

krojač, Ljubljana, Gle-
dališka ulica 7 — se pri-
poroča za spomladno se-
zono. 67/L

Stare slavnike

sprejema v preoblikova-
nje, beljenje in barvanje.
Cena nizke. — Se pripo-
roča — J. Stemberger,
Ljubljana, Dunajska ce-
sta 9. 768

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu
vključno naznanjam, da
sem se preselil iz stoji-
nice Jesih — na ljudsko
stojnico in se priporo-
čam za nadaljni obisk. —
Centa Alojzij, mesar. 817

Knjigovodstva

vpeljuje in revidira te-
sestavljajo in revidira bi-
lance po lastnih strokov-
njakih. — Gospodarska
pisarna, družba z o. z.,
Ljubljana, Wolfova ulica
št. 1, II. nadst. 41/L

Najboljši šivalni stroji

so edino le

JOSIP PETELINCA

znamke

Gritzner in Adler

za ročniško in obrtno rabo

Lubljana

blizu Prešernovega spomenika

Večletna razpisna — Ponk v vsaki hiši hranilna

Pozor! STOLE Pozor!

vrtno zaklopne in navadne gostilniške stole, kakor
tudi zaklopne mize, dobavljamo vam najboljše in
najcenejše

JAKOB PUCKO, mizarstvo, Ptuj

Ormožka cesta.

Pišite po ceniki! Delavni zastopniki se sprejemajo.

Makulturni papir

à kg Din 5.—

prodaja

uprava „Slovenskega Naroda“

Popolnoma varno založite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad

10.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje
le proti polni varnosti na vključbo in proti poroštvo.

Telefon šte. 9.

23 L

Telefon šte. 9.

SPOMLADANSKE OBLEKE

iz prvovrstnega in najboljšega angleškega blaga izdeluje
po meri in po najnovešem kroju

ŠTEVO GOMBOC

modni salon za gospode

Ljubljana, Aleksandrova cesta 9/II.

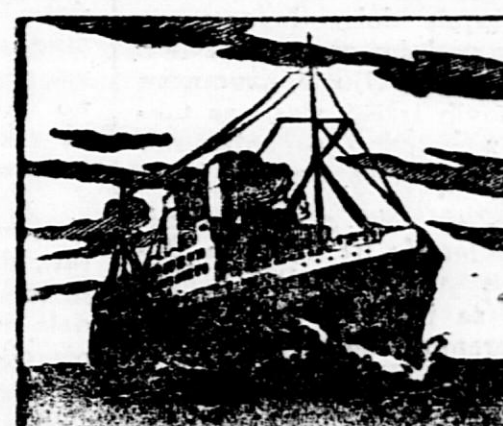
Oglejte si bogato izbiro! Zahtevajte proračun!

Dajem tudi na obroke!

Točna izvršitev!

808

Nizke cene!

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopništvo za kra-
jevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. šte. 17. 2805

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sannaele. —

Odrava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema in štirim posteljama.

Podzastopništvo:

Beograd, Karagjorgjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečker, Kralja Aleksandra u. 4 — Bitoli, Boulevard Aleksandra 163.

Brzjavni naslov za gori navedena podzastopstva „ROYAL MAIL“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogorac:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gracu.

Brzjavni naslov: „Prometna banka“.

Dopisovanje v vseh jezikih.